БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 66 (4958)

МАРТЫН 29

1946 - он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Юнайтед Пресс агентствын президент г-н Хью Бейлиин телеграммада Совминай түрүүлэгшэ И. В. Сталинай үгэһэн харюу

Юнайтед Пресс агентствын президент г-н Хью Бейлиин телеграмма

Москва, Кремль

Генералиссимус СТАЛИНДА

Бүхы дэлхэйн газетэнүүдтэ ба радиокомпанинуудта дамжуулхын тулада Юнайтед Пресс агентствода хэһэн Уинстон Черчиллиин мэдүүлгэдэ Танай анхарал хандуулые би хүсэхэ һэн байнаб. Энээнтэй дараалдуулан, Юнайтед Пресс агентствода ...расхооронгын байдал тушаа мэдүүлгэ хэжэ үгыт гэһэн тухай дурадхалаа дахин оруулан табихые хүсэнэб. Хэрбээ Иран тухай асуудал тушаа Нэгэдэмэл нацануудай Организациин Аюулгүйе хамгаалха Соведэй оруулан ябуулга хэхын шухала байһанай тухада Черчиллиин хэлэһэн баримтада харюусахые хүсэхэ байгаа һаатнай Юнайтед Пресс агентство болбол Танай үзэл бодолые дэлхэйдэ дамжуулха баяртай байха бэлэй. Хэрбээ Иранда гү, али улаехооронгын эб найрамдал болон аюулгүй байдалда хамаатай ямар нэгэн ондоо асуудалнуудай Танда байһан ба тэдээн тушаа Та тогтожо хэлэхэ хүсэлэнтэй байжа байгаа һаа, Танай мэдэлдэ эрхим һайн хүсэлэнтэйгөөр үгтэхэ байһан манай арга-боломжонуудые хэрэглыг гэжэ Таниие гуйнаб.

ХЬЮ БЕЙЛИ. Юнайтед Пресс агентствын президент.

Нью-Йорк
1946 оной мартын 22.

Юнайтед Пресс агентствын президент г-н Хью Бейлидэ харюу

Нью-Йорк. Юнайтед Пресс агентствын президент Хью Бейлидэ

Сэдьхэлэй дулаан дурадхал хэһэнэйнай түлөө Танда баясхалан хүргэнэб. Черчиллиин хэлэһэн баримтые этигэлтэй гэжэ ...дэрхэ аргамгүй. Иранһаа советскэ сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудал хэлэхэ болоо һаа, энэ асуудал Советскэ Правительство ба Иранай правительство хоёрой хоорондо хэлсэжэ тааралдаһанай ёһоор һайн тээшэнь шиидхэгдээд байһаниинь элитэ.

И. СТАЛИН.

Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ

1946 оной
мартын 25.

Хүдөө ажахые һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ агууехэ программа

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые ...ахын түлөө тэмсэл үхэр ерэхэ бүр ...ргэлэнэ. Бүхы оромнай табанжэлэй ...эй гайхамшагта хараалалганууды ...алтатайгаар хэрэг дээрэ бэелүүлхэ ...эн хүсэл зоригтой болонхой. Манай ...тскэ Эхэ ороной хүсэн шадалые саа...ша бүхэжүүлхэ ба арадай ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ сталинска ...ээ хэдэн миллион советскэ хүнүүдые ...рожуулжа, хүсэтэ эмхидхэхы ба элбэхэ арга нүхэсэл болоо. Энэ болбол ...най арадай, байгуулагша-арадай, зоригшо-арадай, духовно ба физическэ бүх хүсэнүүдые хүдэлгэбэ.

Манай деревни болбол бүхы эронтойгоо ...нэ айхабтар ехэ дэбжэлтээр дүүрэн...и. Колхозно таряашад өөрынгөө ажалай опыт дээрэ сталинска табанжэлэй агууехэ удхашанарые ойлгожэ мэдээ. Колхозно байгуулалтын тогтонжоһон ябадал тэдэнтэй холбоотой ...а юм. Колхозууд болбол манай таряашадые социализмын туг доро мүнхэдэ оруулжа, тэдэнэрые баян ба культурна ажабайдалай үргэн зам дээрэ гаргаһан байна. Нэгэдэхи табанжэл хамтын ...ай тэсэнэ харуулһан ба хэдэн ...эн үмсын таряашадай ажахынуудай ...оо 200 мянга гаран колхозуудые ...һан байха юм. Хоёрдохи табанжэл болбол колхозно байгуулалтын хүсэ шадалтаар суурхаһан ба манай газартаряалангай үйлэдбэриин хүсэнүүдые ...лан хүгжэлгэдэ хүргэһэн байна. ...дахи табанжэл соо социалистическэ ...өө ажахы болбол өөрынгөө хүсэнүүдые сэсэглэн һалбаралгала орожо, тэрээ... урда үргэн ехэ замуу нээгдэжэ, ...шаа айхабтар ехэ алхамаар дабшажа байна.

Дайн сэрэг болбол колхозно таряашадай амгалан сагай зохёон байгуулха ...лые таһалһан, хүдөө-ажахын бүхы ...нүүд ба зөөри хэрэгсэлые фронтын ...аа үлэхэ гэжэ баадхаһан байха юм. ...н тиихэдэ коллективизациин результа... үшөө эли тодоор, үшөө хүсэтэйгөөр ...ээ харуулһан байна. Колхозно байгуулалта болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...лгуулха дайнда манай илалтын шухала материальна зүйлнүүдэй нэгые бии болгоһон юм. Колхозуудта нэгэдэһэн советскэ таряашад Улаан Армияа ба оронойгоо ...даг зонние эдэ хоолоор, ажаүйлэдбэриин—түүхэй эдээр таһалгаряагүй хангажа байгаа. Колхозууд хадаа үнгэрһэн ...йн сэрэгүүдэй үедэ ушардаг байһан ...ралһаа манай хүдөө ажахые аршалжа абарһан байна. Социализм гээшэ деревниин үндэһөөрөө эрьеэ харагдан ябадал болбол манай ороной хуби заяанда айхабтар ехэ удхашанартай гэжэ массово колхозно хүдэлөөнэй эхилжэ байха үедэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ зүб байһаниинь харуулаа.

Шэнэ табанжэлэй түсэб болбол урдань ...шаа үзэгдөөгүй хүгжэлтын перспективэнүүдые социалистическэ хүдөө-ажахын урда нээбэ. Колхозно таряашад өөрынгөө үглөөдэрые, бүхы оронойнгоо ерээдүйн ойрын сагые тодоор хараа. Түсэбэй тоо бүхэн эрэгтэй эмэгтэй колхозниигуудта иигэжэ хэлэнэ: манай инаг Эхэ орон үшөө хүсэ ехэтэй болохо, манай түрэл колхозууд ургаха ба бүхэжэхэ, манай олониитын баялиг үрэжэн олошорхо, манай ажабайдал улам бүри гоё һайхан болохо гэнэ. Энэ болбол манай таряашадай патриотическа хүсэл зоригые үшөө өөдэнь үргэнэ, тэдэнэрые шэнэ хүсэтэй болгон, ажалай шэнэ баатаршалгануудые түйлаха ябадалда зоригжуулна.

Шэнэ сталинска табанжэл болбол хүдөө-ажахын талаар иимэ зорилго урдаа табина—**немецнэ эзэмдэлгэдэ ороһон районуудта газартаряалан ба малажалые һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ ябадал хангаха, бүхы СССР дотор хүдөө-ажахын үйлэдбэриин дайнай урдахи хэмжээе үлүүбшэлэн дээшэлүүлхэ.** Энэ зорилго советскэ таряашан бүхэндэ дүтэ ба ойлгосотой, юундэб гэхэдэ, энэ болбол манай гүрэнэй үндэһэн интересүүдые, колхозно үйлэдбэриин интересүүдые, бүхы эрэгтэй эмэгтэй колхозниигуудай интересүүдые харюулха гээшэ. Табанжэлэй түсэб хадаа хүдөө ажахые саашадаа хүгжөөхэ ба һэргээн бодхоохо замые—колхозуудай олониитын ажахые бүхы хэмжээгээр бүхэжүүлхэ ба машинно-тракторна станцинууд болон совхозуудые эмхидхэлэй ажахын талаар бүхэжүүлхэ замые заана.

Хүдөө ажахын талаар табанжэлэй гол зорилгонуудые дүүргэхэ ябадал хадаа хүдөө-ажахын бүхы һалбаринуудые урагшань дабшуулха, манай бүхы газартаряалан ба малажалые ашаг шэмэ ехэтэ ба мэргэжэлтэй һайн болгохо арга олгохо байна. Орон болбол мүнөө хүртэр үшөө абаагүй байһан хэмжээтэйгээр талха таряа, хлопок, сахарна свекло, лен, мяха, һү, тоһо, нооһо болон бусад продуктнуудые абаха байна. Табанжэлэй эсэстэ хүдөө-ажахын продукциин хэмжээ 1940 онойхитой сасуулхада 27 процент ехэ болохо ёһотой.

Бүхы хэмжээгээр ургасые дээшэлүүлхэ ба хүдөө-ажахын продуктнуудай валова суглуулгые ехэдхэхын түлөө тэмсэл болбол газартаряалангай культурые ехэхэнээр дээшэлүүлхэ ба хүдөө-ажахын түрүү наукын түйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ ябадалда хүргэхэ байна. Үбһэ ногоо тарилгые ба культурна парнуудые хэрэглэн, зүб севооборотуудые хүсэд һэргээн бодхоолго ба эрхилэлгэ, газарай хүрьһэ элдүүрилгые һайжаруулга, сортовой тарилгада хүсэд оролго, утэгжүүлгэ, таряалангай буртаг ногоонуудые усадхалга болбол манай полинуудай шэнжэ шарайе хубилгаха, үрэжэл ехэтэй болгохо байна. Малай үүлтэрые ба тэдэнэй харууһые һайжаруулха ябадал хадаа малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ хүргэхэ байна. Механизациин хэмжээе юрэнхыдөө дээшэлүүлхэтэй хамта шэнэ конструкцинуудай хүдөө-ажахын машинануудые үйлэдбэрилэн гаргалга болбол хүдөө-ажахын ажал хүдэлмэриин культура ба бүтээсые дээшэлүүлхэ байна.

Хүдөө ажахые һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ агууехэ программые манай деревнидэ бүгэдэниитын һайшаалтайгаар угтаба. Эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, социалистическэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба эмхидхэгшэд—полинууд ба фермэнүүдэй бүхы ажалшад болбол хүдөө ажахы тушаа табанжэлэй даалгабаринуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Деревнидэ ажалай ба политическэ дэбжэлтэ ургана.

Табанжэл болбол эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилхые эринэ. Социалистическэ хүдөө ажахын бүхы хүсэнүүд, бүхы зөөри хэрэгсэлнүүд мүнөө табанжэлэй даалгабаринуудые дүүргэхэ интересүүдтэ зорюулагдаха ёһотой. Табанжэлэй амжалта болбол манай мүнөөдэрэй хүдэлмэриһөө, мүнөө байгаа зорилгонуудые дүүргэлгэһээ дулдыдаха гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Мүнөөдэр гээгдэхэ гээшэ—үглөөдэр ба нүгөөдэрэй өөрынгөө хүдэлмэрииe орёо бэрхэтэй болгоһон ябадал болоно. Гээгдэхэ гээшэ советскэ хүнүүдтэ таарахагүй ябадал мүн. Советскэ хүнүүд болбол табанжэлэй түсэбүүдые болзорһоо урид дүүргэдэг заншалтай болонхой.

Хүдөө ажахын талаар табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ зам дээрэхи түрүүшын айхабтар шухала үе хадаа байгша оной хабарай тарилга болоно. Тэрээнэй ямараар үнгэрһэн дээрэһээ 1946 ондо—шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэ айхабтар ехэ хэмжээгээр дулдыдаха байна. Полевой хүдэлмэринүүдтэ бэлэдхалые бушуу түргэнөөр шиидхэхэ, тэдэниие саг соонь эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ ябадалһаа үлэмжэ шухала зорилго гэжэ мүнөө нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудта байхагүй.

Сталинска табанжэлнүүдэй онуудта ба дайнай жэлнүүдтэ колхозно таряашад болбол түрэл советскэ гүрэнэйнгөө даалгабаринуудые дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэжэ шадаха байһанаа өөрынгөө хүдэлмэреэр элирүүлэн харуулһан байха юм. Шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб хадаа гүрэнэй шухалын шухала даалгабари, бүхы арад зоной шуһа мяханай хэрэг гээшэ. Манай алдарта колхозно таряашан энээниие бэелүүлхэ хэрэгтэ Эхэ орондоо инаг дуратай байһанаа, өөрынгөө бараг-дашагүй бүхы хүсые гарган харуулха байна. Хүдөө ажахые һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ агууехэ сталинска программаар зэбсэглэгдэһэн колхозно таряашад болбол манай Эхэ ороной хүгжэлтын энэ түүхэтэ үедэ, мүн урдахидаал адли, бүхы советскэ арадтай хамта алхалан ябахал.

(«Правдын» мартын 25-ай түрүү бэшэгһээ)

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Совет томилбо

26. Хэлхээ-холбооной Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: А. А. Кочюховые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), С. И. Алюшиниие, И. В. Клоковые, П. А. Саратовкин-Проворкиниие, А. Д. Фортушенковые, Р. А. Поповые.

27. Юстициин Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: А. Т. Рубичевые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), Е. Л. Зейдениие, И. К. Морозовые, Г. Н. Пуговкиниие.

28. Худалдаа-наймаанай Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: А. И. Смирновые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), М. М. Денисовые, С. А. Трифоновые, А. И. Кучеренкые, А. В. Шаровые, А. Е. Скворцовые.

29. Финансын Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: А. А. Посконовые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), Ф. А. Урюпиниие, А. П. Силаевые, А. Б. Добровольскиие, А. В. Гребневые.

30. Ой модоной ажаүйлэдбэриин Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: Ф. Д. Варажсениие, (юрэнхы асуудалнуудай талаар), П. П. Меншиковые, А. И. Бовиниие, Г. Е. Кофтовые, С. Н. Черняевые.

31. Целлюлозно ба Саарһанай ажаүйлэдбэриин Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: А. Е. Извековые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), П. И. Ралчугые Т. Ф. Трудовые, Б. З. Смолянипкиие.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

I

«СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведые СССР-эй Министрнүүдэй Совет болгон ба союзна ба автономно республиканууд Арадай Комиссарнарай Соведые союзна ба автономно республиканууд Министрнүүдэй Совет болгон байгуулха тухай» хуулиин үндэһөөр РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтообо:

1. РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Соведые РСФСР-эй министрнүүдэй Совет болгон ба РСФСР-эй Арадай Комиссариадуудые РСФСР-эй Министерствонууд болгон байгуулха. Энээнтэй тааралдуулан саашадаа РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ гэжэ, РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонорые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор гэжэ ба РСФСР-эй Арадай Комиссарнарые РСФСР-эй Министрнүүд гэжэ нэрлэхэ.

2. РСФСР-эй составта байһан автономно республиканууд Арадай Комиссарнарай Соведүүдые автономно республиканууд Министрнүүдэй Соведүүд гэжэ ба автономно республиканууд Арадай Комиссариадуудые автономно республиканууд Министерствонууд болгон байгуулха. Энээнтэй тааралдуулан саашада автономно республиканууд Арадай Комиссарнарай Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэрые автономно республиканууд Министрнүүдэй Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэр гэжэ, автономно республиканууд Арадай Комиссарнарай Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонорые автономно республиканууд Министрнүүдэй Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор гэжэ ба автономно республиканууд Арадай Комиссарнарые автономно республиканууд Министрнүүд гэжэ нэрлэхэ.

II

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр **Косыгин** Алексей Николаевичые, тэрэнэй СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын хүдэлмэридэ байһан хадань, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлбэ.

* * *

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Родионов Михаил Ивановичые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилбо.

Һургуулиин һурагшанарта комсомольско стипендинүүд

ВЛКСМ-эй ЦК болбол Гэгээрэлэй Министерствын һургуулинуудай һурагшадта 1946 оной март, апрель, май, июнь һарануудта комсомольско стипендинүүдые бии болгохо тухай тогтоол абаба. Бүхыдөө 15.000 стипенди байгуулагдаба, стипенди бүхэн 100 тухариг байха.

Комсомольско стипенди хадаа тон түрүүндэ фронтовигуудай, партизануудай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай үхибүүдтэ, фронтнууд дээрэ эхэ эсэгэнэрээ гээһэн һурагшанарта, олон үхибүүдтэй эхэ эсэгэнэрэй һурагшадта үгтэхэ ёһотой. (ТАСС).

Танково ажаүйлэдбэриин главна конструктор, Социалистическэ ажалай Герой, Сталинска шагналай лауреат, генерал-лейтенант Котин Жозеф Яковлевич. Тэрээндэ шэнэ түхэлэй хүндэ танк байгуулһанайнь түлөө бусад бүлэг инженернүүдтэй хамта нэгэдэхи шатын Сталинска шагнал үгтэбэ.

В. Савостьяновай фото (ТАСС-эй фотохронико).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Газартаряалангай Министерствые хоёр Министерство—СССР-эй Газартаряалангай ба СССР-эй Малажалай Министерство болгон хубааха тухай

1. СССР-эй Газартаряалангай министерствые союзна-республиканска хоёр министерство болгожо хубааха:

СССР-эй Газартаряалангай министерство;

СССР-эй малажалай министерство.

2. Союзна ба автономно республиканууд малажалай министерствонуудые байгуулха шухала гэжэ тоолохо.

3. СССР-эй газартаряалангай Министерстводэ—урдань СССР-эй таряан ба малажалай совхозуудай Арадай Комиссариадай мэдэлдэ байһан таряан ажалай совхозуудые, СССР-эй малажалай Министерстводэ—малажалай совхозуудые дамжуулан үгэхэ.

4. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй батлаһан списогэй ёһоор предприятинуудые ба организацинуудые СССР-эй Газартаряалангай министерстводэ ба СССР-эй малажалай Министерствээр дамжуулан үгэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН

Москва, Кремль.
1946 оной мартын 26.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. И. Козловые СССР-эй Малажалай министрээр томилхо тухай

Нүхэр **Козлов** Алексей Ивановичые СССР-эй Малажалай министрээр томилхо

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 оной мартын 26.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет болгон байгуулха тухай

«СССР-эй арадай Комиссарнарай Соведые СССР-эй Министрнүүдэй Совет болгон байгуулха ба союзна ба автономно республиканууд Арадай Комиссарнарай Соведые союзна ба автономно республиканууд Министрнүүдэй Совет болгон байгуулха тухай» Хуулиин үндэһөөр Бурят-Монголой АССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет болгон байгуулха ба Бурят-Монголой АССР-эй Арадай Комиссариадуудые Бурят-Монголой АССР-эй Министерствонууд болгон байгуулха.

Энээнтэй тааралдуулан саашадаа Бурят-Монголой АССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ гэжэ, Бурят-Монголой АССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонорые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор гэжэ ба Бурят-Монголой АССР-эй Арадай Комиссарнуудые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүд гэжэ нэрлэхэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1946 оной мартын 27.

Колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба счетоводуудай семинар

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Аймагай газарай таһаг болбол хабарай полевой хүдэлмэриие угтуулан колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба счетоводуудай семинар үнгэргэбэ.

Энэ семинар дээрэ „Таряанажалай бригадануудай ажалые яажа эмхидхэхэ тухай" ВКП(б)-гэй аймкомой секретарь нүхэр Фомин, „звенонуудай ажалай эмхидхэл тухай" аймагай газарай таһагые даагша нүхэр Юмсунов, „газарые яажа үтэгжүүлхэ тухай" АЗО-гэй агроном нүхэр Шевченко гэгшэд элидхэл хэһэн байха юм. Тэрэшэлэн колхозуудта оршо, гаршаа табиха мэтын бусад темэнүүдээр элидхэлнүүд хэгдэбэ.

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай

ХУУЛИ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь „Б. М. Үнэнэй" мартын 24,26 ба 27-ной номернуудта)

Эзэмдэлгэдэ ороhон районуудта дайсанай эбдэн hандаргаhан hургуулинуудые, hуралсалай заведенинүүдые, научна эмхи-зургаануудые, музейнүүдые, театрнуудые, кинонуудые. клубуудые, библиотекэнүүдые ба уншалгын байшангуудые hэргээн бодхоохо.

Больницын койконуудай тоо 1940 ондо 710 мянга байhан жэшээтэй hаань, 1950 ондо 985 мянга хүргэхэ, хүүгэдэй саг үргэлжын яслинуудай hуурinuуд 1940 ондо 859 мянга байhан жэшээтэй hаань, 1950 ондо 1251 мянга хүртэр дээшэлүүлхэ, мүн баhа үхибүүдэй ба эхэнэрнүүдэй консультацинн, үхибүүдэй больницануудай ба hүнэй кухнинуудай тооё олошоруулха.

Хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба интеллигенциин амаралтын гэрнүүд ба санаторинуудай тооё хүсэд hэргээн бодхоохо. Санаторинуудта (нэгэ доро байха) hууринуудай тооё 250 000 хүн ба амаралтын гэрнүүдэй hууринуудай тооё 200 000 хүн болгохо

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудые эмшэлгээр, тэрээнэй тоодо больницануудаар, амаралтын гэрнүүдээр ба санаторинуудаар хангаха. Эсэгэ ороноо хамгаалгын инвалидуудта эрхим hайн шанартай протезүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха ябадал эмхидхэхэ.

Медицинскэ ажаүйлэдбэриин предприятинууд дээрэ медикаментнууд, медицинскэ зэбсэгүүд ба медицинскэ түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха ябадал 1950 ондо 1.200 миллион түхэригэй хэмжээ хүртэр дээшэлүүлжэ, 1940 онойхидо орходоо 85 процент ехэ болгохо. Үндэр шанартай мүнөө үеын медицинскэ зэбсэгүүдые ба мүнөө үеын шалгарhан медикаментнүүдые ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха ябадал эмхидхэхэ.

4. Гэр байрын ба городской барилгын талаар—эзэмдэлгэдэ ороhон районуудай городууд, хүдэлмэришэнэй hуурин газарнууд ба хүдөө тосхонуудай эбдэрэн hандарhан гэр байрын фондые hэргээн бодхоохо ябадал бэелүүлхэ ба городуудта, хүдэлмэришэнэй hууринуудта ба хүдөө тосхонуудта байдаг ажалшан арадай гэр байрын условинуудые үлэмжэ ехээр hайжаруулха, шэнэ гэр байрын барилгануудые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

СССР-эй арадай ажахын талаар хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй, хэмжээн дотор гэр байрын барилгада оруулагдаха капиталовложениин жэшээтэ хэмжээе гурбадахи табанжэлэй турша дотор 10.5 процент байhаниие 14,5 процент хүргэр дээшэлүүлхэ. 1946—1950 онуудта гэр байрын барилгын капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе гурбатахи табанжэл соо (тус тусгаар хүнүүдэй гэр байрын барилгануудые оруулангүйгөөр) 15.5 миллиард түхэриг байhаниие 42,3 миллиард түхэригөөр тогтоохо. Гэр байрын барилгын шанарые али болохоор hайжаруулха.

Энэ табанжэл соо гүрэнэй гэр байрын фондын hэргээн бодхоолгын ба шэнэ барилгын түсэбые 72.4 миллион квадратна метр байрын талмайта хэмжээтэйгээр баталха, тэрээнэй тоодо министерствонүүд ба ведомствонуудай талаар 65,0 миллион квадратна метр ба нютагай соведүүдэй талаар 7,4 миллион квадратна метр байха юм. Тэрээнhээ гадна энэ табанжэл соо городууд ба хүдэлмэришэнэй hуурин газарнууд дээрэ гүрэнэй урьhаламжын туhаламжаар арад зоной гаргаша зээри дээрэ тус тусгаар хүнүүдэй байрын гэрнүүдэй hэргээн бодхоолго ба барилгын хэмжээе 12 миллион квадратна метр талмайгайгаар хараалха.

Гэр байрын условинуудые hайжаруулха, ажаүйлэдбэри дээрэ саг үргэлжын хүдэлмэришэдэй кадрнуудые бии болгохо ба хүдэлмэриин хүсэнүүдэй орожо гаража байха ябадалые усадхахын зорилгоор бусада табиха, нэгэ квартиратай ба хоёр квартиратай байрын гэрнүүдые ажахын организацинуудай хүсөөр бүтээн гаргажа, эдэ гэрнүүдые удаан болзоротой урьhаламжа үгэхэ условинуудтайгаар хүдэлмэришэдтэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ба албахаагшадта худалдаха.

hэргээн бодхоогдожо байгаа городуудай гэр байрын фонд ба гэр байрын кварталнуудые зохёон байгуулха хүдэлмэринүүдые гол зүйлэй түхеэрэлгэнүүдээр—водопроводой канализациар үйлсын дэбисхэрээр ногоо тарималнуудаар, гэрэлээр, банинуудаар, прачечнануудаар хангаха уялгые министерствонууд ба ажахын ...ургаануудта даалгаха

Немецкэ эзэмдэлгэдэ ороhон городуудта водопровод, канализаци, городой транспорт, коммунальна электростанцинуудые ба банинуудые hэргээн бодхоохо. Арад зониие коммунальна талаар хангаха ябадал улам саашань hайжаруулан дээшэлүүлхын түлөө мүнөө байhан коммунальна предприятинуудые үргэдхэхэ ба шэнэ коммунальна барилгануудые үргэнөөр эрхилжэ, энэ табанжэл соо 16 городуудта шэнэ водопровод, 13 городуудта канализаци. 8 городуудта трамбайна холбоо ба 20 городуудта тролейбусна холбоо байгуулха

Городуудай коммунальна ажахын хэрэгсэлдэ энэ табанжэл соо тон шэнэ конструкциин 1750 трамбайна вагонуудые ба 3000 троллейбуснүүдые бүтээн гаргаха, городуудай автобуснуудай тооё 22 мянгаар ба пассажирска таксинуудай тоонуудые 15 мянгаар дээшэлүүлхэ; городууд ба хүдэлмэришэнэй hуурин газарнуудай үйлсэнүүдые ба талмайнуудые дэбисхэрлэхэ ябадал дээшэлүүлжэ, үлэмжэ hайн дэбисхэртэй талмайнуудые үргэдхэхэ.

Хүдөө нютагууд дээрэ байрын гэрнүүдые hэргээн бодхоохо ба шэнээр бариха хэмжээе гүрэнэй урьhаламжын туhаламжаар колхозууд ба таряашадуудай арга зөөри дээрэ энэ табанжэл соо 3.400 мянган гэр гэжэ тодорхойлон, энээнэй тоодо эзэмдэлгэдэ ороhон районуудта 2.240 гэрнүүд ороно.

Тэдэндэ урьhаламжа үгэхэ ба барилгын материалнуудые ба детальнуудые худалдаха замаар өөhэдынгөө байрын гэрнүүдые hэргээн бодхоохо ябадалынь таряашадта ба хүдөөгэй интеллигенцидэ туhаламжа үзүүлхэ.

Нютагай соведүүдэй ба предприятинуудай шухала зорилго болбол гэр байрын фонднуудай капитальна заhабарилганууды бэелүүлхэ ябадал болоно гэжэ тоолоод, городуудтахи нютагай соведүүдэй гэр байрын фондые капитальнаар заhабарилха хүдэлмэриин хэмжээе 5 млрд. түхэригөөр тодорхойлхо.

5. Эд бараанай эрьесын ба хэрэглэмжын талаар: гүрэнэй ба кооперативна наймаанай худалдаата эд бараанай эрьесын хэмжээе 1950 ондо (1945 ондо үнэ сэнгээ бууhаниие анхаралдаа абажа) 275 млрд. түхэриг хүртэр дээшэлүүлхэ, энэ болбол жэшээтэ үнэ сэн соогоо 1940 онойхидо орходоо 28 процент өөдөө болохо байна.

1946 ба 1947 онуудта арад зониие карточкаар нормодон хангаха ябадалhаа үргэн советскэ худалдаа наймаанда шэлжэн ороход ябадал бэелүүлхэ. Хилээмэнэй, гурилай, крупагай ба макоронно зүйлнүүдэй карточкануудые 1946 оной намарhаа үты болгохо

Арад зондо үндэр шанартай эдеэ хоолой продукцинуудые, бүдые, хубсаhануудые ба гуталнуудые үйлэдбэрилэн гаргажа худалдаха ябадал үргэдхэхэ. 1950 ондо гүрэнэй ба кооперативна наймаанай худалдаата эд бараанай фонднуудые 1940 онойхидо орходоо үлүү ехэ болгохо гэбэл: тэрээнэй тоодо, мяханай ба загаhанай продуктнууд, сахар ба кондитерска зүйлнүүд, хлопчатобумажна, ноохото ба торгон бүд, арhан гуталнууд болоно. Энээнтэй хамта культурна ба ажахын хэрэгсэлнүүдэй эд бараануудые бүтээн гаргаха ба худалдаха ябадал хүгжөөхэ.

1950 ондо үргэн хэрэглэлэй эд бараануудые иимэ хэмжээтэйгээр үйлэдбэрилэн гаргажа, арад зондо худалдаха байна гэбэл: алюминиевэ, эмалированно ба шаажан амhартанууд—260 миллион, самоварнууд—200 мянга, 160 миллион стакан, гэр доторой зүйлнүүд хубилалтагүй сэнгээр —1.200 миллион түхэригэй 450 мянган оёдолой машина, 7.400 мянган элдэб часынууд, 1 миллион патефонууд, 925 мянган радиоприемнигууд, 135 мянган мотоциклнууд, 1.050 мянган велосипедүүд, 350 мянган агнуурин буунууд ба 530 мянган фотоаппарадууд болоно.

1946 онhоо эхилжэ тёс хабтагайнуудые, түмэрые хадааhануудые, кирпичые. сонхын шэлые москательна хэрэгсэлнүүдые ба бусад барилгын, заhабариин материалнуудые худалдан наймаалха ябадал эмхидхэхэ.

Город мүн хүдөө нютагуудта гүрэнэй ба кооперативна худалдаа-наймаае, мүн баhа наймаанай базанууд болон складуудай тоонуудые hэргээн бодхоохо ба дээшэлүүлхэ. Городууд дээрэ тусхайта магазинуудай тооё, мүн баhа хүдөө нютагуудта—таряашадай хэрэглэдэг ажахын эд бараануудые наймаалдаг районно универмагууд ба магазинуудай тооё hэргээн бодхоохо ба олошоруулха. Городуудта, районно центрнүүдтэ ба томо томо hуурин газарнуудта чайнануудай тооё олошоруулха.

Колхозно худалдаа наймаанай улам саашанхи хүгжэлтые хангаха. Колхозно рынкэнүүдэй тооё hэргээн бодхоохо ба олошоруулха. Рынкэнүүд дээрэ таряашанай хэрэглэдэг ажаүйлэдбэриин эд бараануудые үргэнөөр худалдан наймаалха ябадал эмхидхэхэ.

IV

Союзна республикануудай арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ түсэб

Энэ хуулиин II ба III бүлэгүүдтэй хараалагдаhан ёhoop бүхы Советскэ Союз доторхи даалгабаринуудай хэмжээ дотор союзна республикануудай талаар 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй иимэнүүд даалгабаринуудые баталха.

РОССИЙСКА СОВЕТСКЭ ФЕДЕРАТИВНА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

1. РСФСР-тэ 1950 ондо бүтээн гаргаха ажаүйлэдбэриин продукциин гол зүйлнүүдэй түсэбые иимэ хэмжээтэйгээр баталха:

шэрэм (миллион тонноор)—9,5;
булад (миллион тонноор)—16,0;
нүүрhэ (миллион тонноор)—141,9;
нефть (миллион тонноор)—14,5;
электроэнерги (миллиард киловатт часаар)—57,2;
торф (миллион тонноор)—34,2;
металл отолдог станогууд (мянган хэсэгээр)—28,5;
автомобильнууд (мянган хэhэгээр)—457,0;
тракторнууд (мянган хэсэгээр)—82,0;
металлургическа түхеэрэлгэнүүд (мянган тонноор)—66,7;
паровой турбинанууд (мянган киловадаар)—2201;
паровой котелнууд (мянган кв. метрээр)—399;
цемент (мянган тонноор)—6343;
сонхын шэл (миллион кв.метрээр)—48.2;
модо шэрэжэ асаралга (миллион юбм)—230;
хлопчатобумажна бүд (миллион метрээр)—418,5;
саарhан (мянган тонноор)—996,0;
ноохото бүд (миллион метрээр)—129.0,
арhан гутал (миллион паараар)—156.3;
ургамалай тоhон (мянган тонноор)—324,4;
сахар (мянган тонноор)—463,0;
мяхан (мянган тонноор)—731;
малай тоhон (мянган тонноор)—158;
загаhа барилган (мянган тонноор)—1884,5;
спирт (миллион дкл)—60,3;
дабhан (мянган тонноор)—2200.

2. РСФСР дотор 1946—1950 онуудта хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 14.500 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдээнэй ажахын талаар 14.105 миллион түхэриг хараалагдана. Эзэмдэлгэдэ ороhон РСФСР-эй районууд доторхи капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 34.600 миллион түхэригөөр тогтоохо.

3. 1946—1950 онуудта 3,3 миллион тонно шэрэм хайлуулха хүсэтэй 13 доменно печьнүүдые, 6.8 миллион тонно булад хайлуулха хүсэтэй булад хайлуулгын агрегадуудые, жэл соогоо 4,6 миллион тонно бэлэн прокат гаргаха хүсэтэй 35 прокатна стануудые, 79,8 миллион тонно нүүрhэ гаргаха ниитэ хүсэтэй нүүрhэнэй шахтануудые байгуулжа үйлэдбэридэ оруулха. Эзэмдэлгэдэ ороhон районуудта, 1.0 миллион тонно шэрэм хайлуулха хүсэтэй 6 доменно печьнүүдые, 1.4 миллион тонно булад хайлуулха хүсэтэй булад хайлуулха агрегадуудые, 0,5 миллион тоннын хүсэтэй 9 прокатна стануудые, 26 миллион тонно нүүрhэ малтаха хүсэтэй нүүрhэнэй шахтануудые барижа үйлэдбэридэ оруулха.

Эзэмдэлгэдэ ороhон районуудта хара ба үнгэтэ металлургиин, машино-бүтээлгын химическэ ажаүйлэдбэриин заводуудые hэргээн бодхоохо болон металлурги ба машино-бүтээлгын шэнэ шэнэ базануудые байгуулха. Ленинградай орчондо металлургическа заводой барилгада орохо, Алас Дурнын металлургическа завод дээрэ коксохимическэ цех ба доменно печиие барижа үйлэдбэридэ оруулха, мүн баhа мартеновскэ ба прокатна цехүүдые үргэдхэхэ. Баруун Сибириин хара металлургиие өөрын рудагай базаар хангаха ба Сталинай нэрэмжэтэ Кузнецкэ ... магнитогорскэ рудае асарха ябадал хорооhын түлөө 1946—1950 онуудта жэл соогоо 2010 мянган тонно түмэрэй руда малтан абаха хүсэтэй руднигуудые барижа үйлэдбэридэ оруулха, Тульска ба Липецкэ руднигуудай хүсые үргэдхэхэ ба Курска магнитна аномалиин руднигуудые хүсэндэнь оруулха.

Уралда энергетическэ түлишэнүүдые шэрэжэ асаралга бага болгохын зорилгоор энэ табанжэлэй эсэстэ нүүрhэ малтан абалгые 1945 оной жэшээдэ орходоо 5,5 миллион тонно дээшэлүүлхэ, газар дээгүүр нүүрhэ малтан абаха ябадалай үргэн хүгжэлтые хангаха, илангаяа Свердловско областиин Веселовско нүүрhэнэй малтамалнуудые ба Башкирска АССР-эй Куюргазинска малтамалнуудые ашаглаха ябадалда орохо. Алас Дурнада коксологдодог нүүрhые бэдэрэн олохо ба малтан абаха ябадал эмхидхэхэ.

Уралда хоёрдохи калиина комбинат бариха. Башкирска АССР-тэ содово заводой барилга дүүргэхэ ба шэнэ содово заводой барилга эхилхэ. Азотно завод, хоёр анилино-шэрэй завод, лако-шэрэй завод ба пластическа массын завод бариха.

4. Майкопой, Грозныи ба Дагестанска АССР-эй районуудта нефтиин олзоборинуудые дүүрэнээр hэргээн бодхоохо. Поволжьеын районуудта нефть абалгые энэ табанжэл соо 2,4 дахин дээшэлүүлхэ; Татарска АССР-тэ, Саратовска, Куйбышевска областьнуудта ба Уралай районуудта нефтяной шэнэ талмайнуудые ашаглаха ябадал хангаха. Ухтинска ба Сахалинай нефтиин олзоборинуудые ехэхэнээр үргэдхэхэ.

Москвада газ дамжуулха ябадалые хангаха ба Поволжьеын районуудай энергитическэ, технологическа ба ажаhуудалай хэрэгсэлнүүдые хангахын түлөө Поволжьеын районуудта байгаалиин газ абалгые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ.

Зүүн Сибириин, Хойто Кавказай ба Ленинградска областиин районуудта шэнгэн түлишын томо ажаүйлэдбэриие байгуулха.

5. Электростанцинуудай талаар 7 085 мянган киловатт хүсэтэй шэнэ электростанцинуудые үйлэдбэридэ оруулха, тэрээнэй тоодо электростанциин Министерствын электростанцинууд дээрэ 4 000 мянган киловатт болоно. Эзэмдэлгэдэ ороhон районуудай электростанцинуудые hэргээн бодхоохо.

Уралай, Центрын ба Баруун-Хойтохи районуудта гидроэлектростанцинуудай барилгануудые үргэнөөр ябуулха, томо ба дунда хэмжээнэй гидроэлектростанцинууд дээрэ 939 мянган киловатт хүсые ба жэжэ гидроэлектростанцинууд дээрэ 615 мянган киловатт хүсэнүүдые үйлэдбэридэ оруулха.

Рыбинскэ гидростанциин барилгые дүүргэхэ ба рыбинскэ хаалтата уhанай доодо урасхалда суднануудай ябажа байха нормальна условинуудые байгуулхын талаар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ. Волга ба Ока мүрэнүүд дээрэ шэнэ гидроэлектростанцинуудые барижа эхилхэ.

Урал дээрэ илангаяа бага ба дунда хэмжээнэй гидростанцинуудые бариха ябадал шангалжа энэ табанжэл соо тэндэ 345 мянган киловатт хүсые үйлэдбэридэ оруулха. Кама мүрэн дээрэхи томо гидростанциин түрүүшын ээлжээе ба бусад мүрэн уhанууд дээрэ 8 дунда хэмжээнэй гидростанцинуудые барижа үйлэдбэридэ оруулха. Уфа мүрэн дээрэ гидростанци барижа эхилхэ, мүн баhа Уралай бага мүрэн горхонууд дээрэ бага хэмжээнэй гидростанцинуудые бариха ябадал эмхидхэхэ.

6. Нүүрhэ, нефть, байгаалиин газ, түмэрэй ба алюминиевэ руда, зэд, туулга, цинк, никель, олово, алта, молибден, вольфрам, слюда, аппатит, азбест, графит, цементнэ ба шэлэй түүхэй эдүүлээр ажаүйлэдбэриин запасуудые улам саашаданъ хангаха хэмжээтэйгээр геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэринүүдые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ.

А—В категориин ажаүйлэдбэриин запасуудые шэнжэлэн бэдэржэ олохо ёhотой гэбэл: түмэрэй руда —1.117 миллион тонно, марганцова руда 4,0 миллион тонно, нүүрhэ—шахтануудые хэжэ болохо 488 участогууд дээрэ жэлэй проектнэ хүсэнэй ёhoop 221.0 миллион тонно, нефть 5805 скважноточконууд, байгаалиин газ—60.0 миллиард кубометр, алюминиевэ ажаүйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ бокситууд 20.0 миллион тонно, апатит—140,0 миллион тонно, графит—5.0 миллион тонно, А—В— категоринуудаар—223 мянган тонно болоно.

7. Хлопчатобумажна ажаүйлэдбэридэ 1420 мянган ээрсэгэй хүсые үйлэдбэридэ оруулха, тэрээнэй тоодо эзэмдэлгэдэ ороhон РСФСР-эй районуудта 335 мянган ээрсэг хүсэндөө орохо байна. Баруун Сибирьтэ бүд нэхэлтын ажаүйлэдбэриин базые байгуулха талаар хүдэлмэринүүдые үргэлжэлхэ, мүн баhа Зүүн Сибирьтэ шэнэнүүд базануудые байгуулха.

8. 1946—1950 онуудта республиканска хүнгэн ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэринүүдые, нютагай ажаүйлэдбэринүүдые, олзоборилгын кооперацинуудые, барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриие ба нютагай түлишын зүйлнүүдые гарган абаха ябадал hэргээн бодхоохо ба саашаданъ хүгжөөхэ.

Республиканска мэдэлдэ байдаг ажахынүүдай талаар хамта дээрээ 126 мянган киловатт хүсэтэй коммунальна электростанцинуудые, 2,6 миллион тонно хүсэтэй нүүрhэнэй шахтануудые, 36 мянган тонно хүсэтэй прокатна стануудые, 218 мянган ээрсэгүүдые хлопчатобумажна ажаүйлэдбэри дээрэ хүсэндэнь оруулха.

1950 ондо республиканска мэдэлэй предприятинууд дээрэ бүтээн гаргагдаха ажаүйлэдбэриин продукцинуудай түсэбые 34,1 миллиард түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо нютагай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци—13,5 миллиард түхэригэй болоно.

Нуур ба мүрэнэй сөөрэм уhануудые бүхы хэмжээгээрынь ашаглаха. Московско далайда, Рыбинскэ уhанай хаалта соо үнэ сэн ехэтэй үүлтэрэй загаhануудые үргэнөөр үсхэхэ ябадал эрхилхэ. Тэндэ ажаүйлэдбэриин шанартай загаhа барилгые эмхидхэхэ. Нуурмаг сөөрэмдэ загаhа үсхэхэ. загаhанай ажахые ба мүн нуурмаг сөөрэмүүдтэ уhанай шубуудые үсхэхэ ябадал hэргээн бодхоохо ба дайнай урдахи хэмжээhээ бүри ехэ болгон дээшэлүүлхэ.

9. Москвае ажахын ба культурна талаар улам саашаданъ хүгжөөхэ ба арад зоной ажабайдалай условинуудые hайжаруулхын зорилгоор тус городые шэнэлэн байгуулха генеральна түсэб бэелүүлхын хүдэлмэринүүдые үргэлжэлхэ. Энэ табанжэл соо 3.000 мянган квадратна мерт талмайтай Московско Соведэй байрын гэрнүүдые бариха. Мүнөө байгаа байрын фондые hэргээн бодхоохо заhабарихэ ба тэрээнэй зохид hайн байдалые дээшэлүүлхэ.

Московско метрополитенэй дүрбэдэхи ээлжээнэй барилгые үргэлжэлхэ. Городой пассажирска транспорт hайжаруулха; трамвайна вагонуудай ябадалта составые ехэ б... троллебуснуудэй паркые 1.060 машинаар олошор... таксомоторнуудые 2.800 машинаар олошоруулха ба ... бусуудай паркые 3.000 машинатай болгохо. Город ... түмэрзамай харгынуудые электрофикацилха ябадал ... жэлхэ. Энэ табанжэл соо город дотор 3 миллион ... ратна метр болбосон hайн харгынуудые хэхэ.

1946 ондо Саратов—Москва хоорондын Газопровод... рилгые хэжэ дүүргэхэ ба энэ табанжэл соо 200 ... квартирануудые газофикацилжа, модон түлишые хэр... ябадал бага болгохо. Городой теплофикациие үргэл... энээнэй түлөө 215 мянган киловатт ниитэ хүсэтэй ... электростанцинуудые бариха ба 75 километр дулаа ... жуулха сортонуудые хүсэндэнь оруулха.

10. Ленинградые манай ороной томын томо индустр... на ба культурна центр болгон hэргээн бодхоожо, ... лэдбэриин бүтээлгын талаар үлэмжэ үндэр техн... база дээрэ дайнай урдахи хэмжээндэ хүрэхэ ябадал ... гаха; Ленинградта судно-бүтээлгэ ба болбосон маши... тээлгые хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха, ... нинградта метрополитенэй барилгые эхилжэ, тэрээнэй ... рүүшын ээлжээе хүсэндэнь оруулха.

11. РСФСР дотор 1950 ондо тарилгын талмайн хэ... 99,4 миллион гектараар тогтоохо, тэрээн соо колхоз... тарилга 84.1 миллион гектар байха юм, тэрээнэй то... ороохото культурануудай тарилга 68,0 миллион га, т... соо колхозуудай тарилга 61 миллион га; техни... культурануудай тарилга 6,2 миллион га, тэрээн соо ... хозниггуудай тарилга 5.9 миллион га; овощь-ба... культуранууд ба хартаабха 7,4 миллион га, тэрээн ... колхозуудай—3,5 миллион га; тэжээлэй культурану... 17,8 миллион га, тэрээн соо колхозуудай 13,7 ми... гектар болоно.

Эзэмдэлгэдэ ороhон РСФСР-эй районуудта тарилгын ... майе 1950 ондо 29,5 миллион гектараар тогтоохо, т... соо колхозуудай тарилга 24,9 миллион гектар бо... Крымдэ ба Хойто Кавказда шанар hайнтай виноград ... риха ябадал hэргээн бодхоохо ба үргэдхэхэ. Сочи... райондо сай үрэжүүлгын хэрэг ба цитрусова культ... нуудай тарилгануудые хүгжөөхэ.

1950 оной эсэстэ мал адууhанай тоо толгойе иимэ ... жээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: морид 7555 мянган тол... тэрээн соо колхозуудай морид 6187 мянган толгой; эб... бодо мал 35087 мянган толгой, тэрээн соо колхозууд... 14,840 мянган толгой; хони ба ямаад 58814 мянган то... тэрээн соо колхозуудай—28060 мянган толгой; гахай... —15197 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай б... мянган толгой.

Эзэмдэлгэдэ ороhон РСФСР-эй районуудта 1950 ... эсэстэ мал адууhанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэй... тодорхойлхо гэбэл: морид—1348 мянган толгой, тэ... соо колхозуудай морид—1028 мянган толгой; эбэртэ ... мал 9158 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай—... мянган толгой; хонид ба ямаад 15080 мянган тол... тэрээн соо колхозуудай—8365 мянган толгой ба га... нууд—5000 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай ... мянган толгой.

12. Эзэмдэлгэдэ ороhон районуудта түмэрзамай хар... нуудые ба түмэрзамай станцинуудые, мүрэнүүдэй ... мэнүүдые, далайн ба мүрэнүүдэй портнуудые hэргээн б... хоохо. Транспортна зорилгоор бага мүрэн, горьхонууд... үргэнөөр ашаглаха ябадал хангажа, эдэ гол мүрэнүүд... нютагай гидроэлектростанцинуудай барилгада хэрэглэхэ.

13. 1946—1950 онуудта РСФСР-эй городууд дээрэ г... рэнэй гэр байрын фондые хэрэглэмжэдэ оруулха түсэб... 44595 мянган квадратна метрэй хэмжээтэйгээр тогтоо... Тэрээнэй тоодо нютагай соведүүдэй талаар 4288 мян... квадратна метр оролсохо юм. 1946—1950 онуудта эз... дэлгэдэ ороhон РСФСР-эй районуудта гүрэнэй гэр байр... фондые хэрэглэмжэдэ оруулха түсэбые 11261 мян... квадратна метрэй хэмжээтэйгээр хараалха, тэрээнэй то... нютагай соведүүдэй талаар 2643 мянган квадратна м... оролсоно.

Эзэмдэгшэдэй hүйдхэн hандаргаhан городуудай гэр байр... ба коммунальна ажахые hэргээн бодхоохо, тэрээнэй т... до Сталинград, Ростов-на-Дону, Краснодар, Ставропол... Симферополь, Севастополь, Воронеж, Орел, Курск, Смолен... Калинин, Великие Луки, Брянск, Калуга, Новгород ... Псков гэжэ городууд.

14. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаал... талаар гол даалтабаринуудые баталха. 1950 ондо hургууд... нуудай тооё 116203 хүргэжэ тэрээндэ hурагшадай т... 18229 мянган хүн болгохо, больничиа койконуудай т... 545000 хүргэхэ.

15. Российска Советскэ Федеративна Социалистическ... Республикада ородог автономно республикануудай, авто... номно областьнуудай ба национальна округуудай арад... ажахые ба культурые бүхы хэмжээгээрынь улам саша... данъ хүгжөөхэ ябадал хангаха.

16. Советскэ ба ажахын органуудай бүхы худалдо... СССР-эй составта hая ороhон областьнууд ба террито... нууд—Кенигсбергын областьдо, Печенгагай (Петсамо... районд, Сахалинай урда хубида ба Курильска арал... та ёhотой анхаралаа хандуулха ябадал бэелүүлхэ.

УКРАИНСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

17. УССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукци... гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэбые иимэ хэмжээтэй... гээр баталха:

шэрэм (миллион тонноор)—9,7;
булад (миллион тонноор) —8,8;
нүүрhэ (миллион тонноор—86,1;
нефть (мянган тонноор- —325;
электроэнерги (миллион киловатт часаар) —13690;
кокс (миллион тонноор)—15,5;
цемент (мянган тонноор)—2065;
металл отолдог станогууд (хэhэгээр)—5950;
автомобильнууд (мянган хэhэгээр)—25;
магистральна локомотивууд (хэhэгээр)—1000;

НКПС-эй типын товарна вагонууд (2 голтой гэжэ тоо... hон хэhэгээр)—55500;

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай

ХУУЛИ

(2-дохи нюурай үргэлжэлэл).

…(мянган хэһэгээр) 25;
…ургическа тухеэрэлгэнүүд (мянган тонноор) 35;
…инированнэ содо (мянган тонноор) 448;
…фосфат (мянган тонноор) 860;
…(мянган тонноор) 1930;
…сахар (мянган тонноор) 1637;
…(мянган тонноор) 245;
…тоһон (мянган тонноор) 40;
…барилган (мянган тонноор) 80.

…1946—1950 онуудта УССР-тэ хэгдэхэ капитальна …инүүдэй хэмжээе 49500 миллион түхэригөөр ба… тэрээнэй тоодо республиканска мэдэл доро байдаг … талаар 5469 миллион түхэриг.

…Донбасс ба Днепр шадарай металлургическа заво… һэргээн бодхоохо. Жэл соогоо 9,0 миллион тонно хайлуулха хүсэтэй 30 доменно печьнүүдые, 8,4 … тонно булад хайлуулха хүсэтэй булад хайлуул…гадуудые, 6,5 миллион тонно бэлэн прокат гаргаха … 58 прокатна стануудые хүсэдэнь оруулха.

…—1950 онуудта Украинадахи электростанцинуудай …хүсые 2574 мянган киловаттаар нэмээн дээшэлүүл… …нэй нэрэмжэтэ Днепровско гидроэлектростанцие … бодхоохо.

…ажахын ба нютагай хэрэглэлгэдэ 203 мянган … нийтэ хүсэтэй жэжэнүүд гидроэлектростанцинуу…тые бэелүүлхэ. Коммунальна электростанцинууд …5 мянган киловатт хүсые нэмээн үйлэдбэридэ …

…Донбассай нүүрһэнэй ажаүйлэдбэрие хурдан түргэнөөр … бодхоохо ба улам саашань хүгжөөхэ ябадалые … 1946—1950 онуудта УССР-эй Сталинска, Воро…градска областьнуудта хамта дээрээ 77,5 миллион …хүсэтэй нүүрһэнэй шахтануудые хүсэндэнь оруул… …аинын баруун эрье дээрэ ба баруун областьнуудта …эй малтамалнуудые үйлэдбэрилэн ашаглаха ябадал … далгэрүүлхэ. Украинска ССР-тэ 1950 ондо нүүр…ан абалгые бүхы дээрэнь 86,1 миллион тонно хүр… тэрээнэй тоодо хүрин нүүрһэ 6 миллион тонно хүр…гэсоно.

…-Киев хоорондохи газопровод барижа, хүсэндэнь …

…Украинада машино-бүтээлгын заводуудые, тон ту… …нүүрһэнэй, металлургическа ба энергетическэ ту… …түхэй паровоз ба вагон бүтээлгын, электрома… …тээлгын, хүдөө-ажахын машино-бүтээлгын заводуу… …гээн бодхоохо.

… соогоо 60 мянган ашаанай автомобильнуудые бү… …гаргаха автомобильна завод бариха ба хоёр авто-сүү… …завод бариха.

…Украинадахи химическэ ажаүйлэдбэриин заводуудые … бодхоохо, тэдээнэй тоодо содово, азотнотуково …фосфатна заводуудые, баруун Украинын калийна …удые һэргээн бодхоохо ба шэнэ суперфосфатна …лак-шэрэй завод ба пластмассын завод бариха.

…1946—1950 онуудта сүүдхэ соогоо 67 мянган …сахарна свеклые сахар болгохо нийтэ хүсэтэй са… заводуудые, спиртын, тоһоной ба консервын заво… һэргээн бодхоохо ба бариха. УССР-эй эдеэ-хоолой …лэдбэридэ 1950 ондо продукци бүтээн гаргалгые … бодхоожо, 4,4 миллиард түхэригэй хэмжээ хүртэр … дээшэлүүлхэ.

…иханай комбинадуудые, 33 холодильнигые, 97 шу… …комбинадые, 46 һүнэй заводуудые ба 100 меха… …нэ тоһо-сырэй заводуудые һэргээн бодхоохо ба …

…1946—1950 онуудта ажаүйлэдбэриин запасуудые …Рогой малтамалай газарнуудта шэнжэлэн олохо …гэбэл: түмэрэй руда—150 миллион тонно, марген…ца 75 миллион тонно, калийна дабһанууд 80 мил… тонно, графит 7,7 миллион тонно ба гипс 7 миллион … болоно. Шэнэ шахтануудые байгуулхын түлөө 73 … тонно нүүрһэ гаргаха 139 нүүрһэнэй участогуу… …лдэхэ; баруун эрьеын ба баруун Украинада хүрин … малтан абадаг болохын түлөө ажаүйлэдбэриин …удые бэлэдхэхын талаар бэдэрэлгын хүдэлмэри… … ябуулха. Дрогобычска нефтиин запасууд дээрэ бай… …газуудые бэдэржэ, баруун Украина дээрэ 325 …-бочконуудые табихын түлөө геолого-бэдэрэлгын …нүүдые үргэнөөр архилхэ, мүн баһа Ромныни … ажаүйлэдбэриин бэдэрэлгые дүүргэхэ.

…Украинска ССР-тэ барилгын Модые асарха ябадал …ын түлөө 1946—1950 онуудта Украина дээрэ … модонуудые бэлэдхэхэ ба шэрэжэ асарха нийтэ … Украинын зүүн областьнуудта модо сабшаха … хизаарлажа, баруун областьнуудта модо бэлэдхэхэ … дээшэлүүлһэнэй хэмжээгээр, 47,6 миллион кубо… хэмжээтэйгээр тогтоохо. Ой модонуудые һэргээн …ын хүдэлмэринүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, 1946— … онуудта 252 мянган гектар газар дээрэ ой модоной …хэлгые хангаха ба шэнгэрһэн ойнуудые үдхэн … талаар хүдэлмэринүүдые ябуулха ба түргэн ур…модонуудые тариха ябадал нэбтэрүүлхэ.

…Барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин пред…нүүдые һэргээн бодхоохо ба шэнэ предприятинуу… …рижа, тэдэнэй тоодо цементнэ, шэлэй, кирпичсын, …, черепицын, металлоконструкцинуудай, стан…горнуудэй, барилгын детальнуудай, санитарна тех… …лэн өрөйнуудай, бата бэхи гипснүүдэй заводууд … Барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин пред…нүүдые хангахын түлөө бата бэхи нютагай түли… … энергетическэ базануудые байгуулха.

… Республиканууай хэрэглэмжэнүүдые хангаха про… … гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха ябадалда респуб… … ба нютагай ажаүйлэдбэриин үүргые дээшэлүүл… … хэмжээнэй ажаүйлэдбэриин передприятинүүдые бай… … ба бариха ябадал үргэнөөр эрхилхэ, тэрээнэй тоо… …—1950 онуудта Донбассда ба Украинын баруун …нуудта 4,6 миллион тонно нүүрһэ малтан абаха … жэжэнүүд нүүрһэнэй шахтанууд ба штольнинуу… …0 мянган тонно брикет гаргаха торфо-брикетнэ …, 1,3 миллион квадратна метр шэл гаргаха хү… … заводуудые, 900 миллион кирпиисэ гаргаха … кирпиисын заводуудые үйлэдбэридэ оруулха, мүн …прокатна стануудые, барилгын материалнуудай, ме-

талл-болбосоруулгын, модо-болбосоруулгын, хүнгэн, бүд нэхэлгын ба эдеэ-хоолой ажаүйлэдбэриин препрятинуудые үйлэдбэридэ оруулха.

Республикын мэдэлдэ байһан предприятинууд дээрэ ажаүйлэдбэриин продукцие бүтээн гаргаха түсэб 1950 ондо 9,2 миллиард түхэригөөр тогтоохо, тэрээнэй тоодо гүрэнэй нютагай ажаүйлэдбэриин ба олзобориигын кооперацинуудай бүтээн гаргаха продукцинууд 3,1 миллиард түхэригэй болоно. Фруктнууд ба овощьнуудые хатааха ябадал хүгжөөхэ. Нуурмаг ба уһа мүрэнүүдэй сөөрэмнүүдые бүхы талаһаань ашаглаха ба культурна сөөрэм нуурмагуудай загаһанай ажалые хүгжөөхэ.

28. УССР-тэ 1950 оной тарилгын талмайе 30,5 миллион гектараар баталха, тэрээн соо колхозуудай газар 21,3 миллион гектар, тэрээнэй тоодо орооһото культуранууд 19,6 миллион гектар, тэрээн соо колхозуудай 14,1 миллион гектар; техническэ культуранууд 2,6 миллион гектар, тэрээн соо колхозуудай 2,2 миллион гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 2,8 миллион гектар, тэрээн соо колхозуудай 1 миллион гектар ба тэжээлэй культуранууд 5,4 миллион гектар, тэрээн соо колхозуудай 4 миллион гектар болоно. Сахарна свеклын тарилгын талмайе 830 мянган га ба наран сэсэгэй тарилгые 801 мянган гагай хэмжээгээр баталха. Хмелиин плантацие һэргээн бодхоохо. Европейскэ сортын виноградннгуудай тарилгын талмайе дээшэлүүлхэ.

40 мянган гектар газарые хатааха ба 30 мянган гектар хүдөө ажахын газарнуудые уһалуурида оруулхын талаар уһанай ажахын хэмжээ-ябуулгануудые хэжэ, бүхы уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые һэргээн бодхоохо ба шэнээр барижа, тэдэ түхеэрэлгэнүүдые нормальна еһоор ашаглан хэрэглэхэ ябадал хангаха.

1950 оной эсэстэ адууһа малай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тогтоохо гэбэл: морид—2629 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 13,63 мянган толгой; эбэртэ бодо мал 12230 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 4700 мянган толгой; хони ямаад 6780 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 3.100 мянган толгой гахайнууд 9600 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 3300 мянган толгой.

29 Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха; 1950 ондо һургуулинуудай тооe 29045 хүргэхэ ба тэдэнэй һурагшадай тооe 6,3 миллион болгохо, больницын койконуудай тооe 173100 хүргэхэ.

30. Түмэрзамай харгынуудые ба узелнуудые, паровоз ба вагон заһабарилгын заводуудые болон депонуудые дүүрэнээр һэргээн бодхоохо. Уһа мүрэнэй ба далайн транспортые хүсэ ехэтэй болгохо ба флодой ашаа тээлгые ехэхэнээр дээшэлүүлхэ, судно-барилгын ажаүйлэдбэриин предприятинуудые һэргээн бодхоохо.

Ашаа шэрэлгын талаар бага мүрэнүүдые үргэн хэмжээтэйгээр ашаглан хэрэглэхэ ябадал хангажа, тэдэ мүрэнүүд дээрэ нютагай гидроэлектростанцинуудые бариха ба тэдэние загаһанай ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ ашаглаха.

Москва-Харьков хоорондын автомобильна харгые һэргээн бодхоохо ба болбосон болгохо. Украинска ССР-эй городуудые хойто Кавказай ба Крымэй городуудтай холбодог автомобильна харгынуудые байгуулха.

31. 1946—1950 онуудта Украинска ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фондые 1150 мянган квадратна метрэй хэмжээтэйгээр ашаглалгада оруулха түсэб баталха.

Эзэмдэгшэдэй һүйдхэн һандаргаһан городууд ба хүдэлмэришэдэй гэр байрын ба коммунальна ажахые һэргээн бодхоохо хүдэлмэринүүдые бэелүүлхэ, түрүүшын ээлжээндэ Киевэй, Харьковай, Черниговэй, Одессын, Днепропетровскын, Сталиногай ба Запорожьеын талаар эдэ хүдэлмэринүүдые ябуулха.

32. Львов городые Украинын томо индустриальна центр болгохо.

Львов город дээрэ автосуглуулгын заводые, электроламповын заводые, телеграфна ба телефонно аппаратурын заводые, шэлэй заводые, трикотажна фабрикые, эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин предприятинуудые барижа үйлэдбэридэ оруулха ба мүн баһа городской электростанциин хүсые һэргээн бодхоохо ба дээшэлүүлхэ.

33. Закарпатска Украинын арадай ажахы ба культурын бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ. Түрүүшын ээлжээндэ хүдөө ажахые, илангаяа сад үсхэлгын, виноградарствын, малажалай ба зүгы үсхэлгын ябадалые, мүн баһа модоной дархалалгын, ой модоной химическэ ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэринүүдые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ. Түрүүшын ээлжээндэ хүдөө ажахые, илангаяа сад үсхэлгын, виноградарствын, малажалай ба зүгы үсхэлгын ябадалые, мүн баһа модоной дархалалгын, ой модоной, химическэ ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэринүүдые һэргээн бодхоохоор хараалха. Хүрин нүүрһые малтан абаха ажаүйлэдбэрие байгуулха ба хүнгэн ажаүйлэдбэриин шэнэ предприятинуудые бариха.

Закарпатска Украинын таряашадай ажахынуудта хүдөө ажахын машинануудай, үтэгжүүлгэнүүдэй ба урьһаламжын талаар гүрэнэй туһаламжа үзүүлхэ.

БЕЛОРУССКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

34. 1950 ондо БССР-тэ ажаүйлэдбэриин продукцинуудай гол шухала зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

электроэнерги миллион киловатт часаар)	650;
торф (мянган тонноор)	4162;
металл отолдог станогууд (хэһэгээр)	4325;
тракторнууд (мянган хэһэгээр)	5;
цемент (мянган тонноор)	320;
сонхын шэл (мянган квадратна метрээр)	5.000;
ой модо шэрэн асаралга (мянган кубометрээр)	11100;
тёс ба хабтагайнууд (мянган кубометрээр)	1.890;
шударуул (миллион багсаар)	1.550;
спирт (мянган декалитрээр)	7.600;
мяхан (мянган тонноор)	46;
малай тоһо (мянган тонноор)	10;
загаһа барилга (мянган тонноор)	5,2.

35. БССР-тэ 1946—1950 онуудта хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 6950 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэлдэ байдаг ажахын талаар 2422 миллион түхэриг оролсоно.

36. Жэл соогоо 1,6 миллион тонно торф малтан абаха нийтэ хүсэтэй торфын предприятинуудые үйлэдбэридэ оруулха. Жэл соогоо 130 мянган тонно хэхэ хүсэтэй торфо-брикетнэ заводуудые бариха.

Хүдөө-ажахын машино-бүтээлгын заводые, 4.500 станок бүтээн гаргаха хүсэтэй станок-бүтээлгын заводуудые, 180 мянган тонно цемент гаргаха цементнэ заводуудые, Гомельско шэлэй заводые, модоной дархалалгын комбинадуудые, фанерно-шударуулнуудай заводуудые һэргээн бодхоожо үйлэдбэридэ оруулха, 600 мянган квадратна метр гэр байрые бариха 3 гэр барилгын комбинадуудай барилгые хэжэ дүүргэхэ.

Тракторна ба велосипеднэ заводуудые байгуулха автомобильна заводые барижа дүүргэхэ.

243 мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые һэргээн бодхоохо ба үйлэдбэридэ оруулха; 16 мянган киловатт нийтэ хүсэтэй баганууд электростанцинуудые бариха. Гомельдо, Мозырьдо, Грознодо ба республикын бусад городуудта коммунальна электростанцинуудые һэргээн бодхоохо.

37. Республиканска ажахые хүгжөөн бодхоохын зорилгоор 47 мянган киловатт хүсэтэй республиканска мэдэлэй электростанцинуудые үйлэдбэридэ оруулха, тэрээнэй тоодо 10 мянган киловатт хүсэтэй гидроэлектростанцинууд оролсоно, мүн баһа 10 мянган тонно гаргаха хүсэтэй нютагай удхашанартай прокатна стануудые, 10 мянган тонно шэрэм трубануудые бүтээхэ хүсэтэй труба шудхалгын заводые, 165 мянган тонно цемент гаргаха хүсэтэй цементын заводые, 1.250 миллион кирпиисэ гаргаха кирпиисын заводуудые хүсэндэнь оруулха.

Республиканска ажахын талаар 1.150 станок бүтээхэ хүсэтэй станок-бүтээлгын дүрбэн заводые, радиозавод, инструментальна завод, гидротурбинын завод, торфын ажаүйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ хоёр завод, электромоторой завод ба дүрбэн гуталай фабрикые хүсэндэнь оруулха.

17 мяханай комбинат, 10 шубуунай комбинат, 11 городской һүнэй заводууд, хоёр һү-консервын завод ба 150 тоһо-сырэй заводуудые һэргээн бодхоохо ба бариха.

Республиканска мэдэлэй предприятинууд дээрэ продукцинуудые бүтээн гаргалга 1950 ондо 2,2 миллиард түхэригэй хэмжээтэйгээр баталха, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци 850 миллион түхэригэй болоно.

1948 ондо нуурмаг сөөрэмнүүдэй загаһанай ажахын дайнай урдахи хэмжээнүүдые һэргээн бодхоохо. Түс республикын баруун областьнуудта нуур-мүрэнэй ажахые эрхилдэг болохо.

38. 1950 ондо тарилгын талмайе 5,3 миллион гектараар баталха, тэрээн соо колхозуудай 2.85 миллион гектар, тэрээнэй тоодо орооһото культуранууд 3,2 миллион, тэрээн соо колхозуудай 1,8 миллион гектар, техническэ культуранууд 344 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 210 мянган га, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 1060 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 389 мянган га, тэжээлэй культуранууд 690 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 435 мянган га.

270 мянган гектар хүдөө ажахын газарнуудые хатааха хэмжээ-ябуулгануудые эрхилжэ газар хатаалгын канавануудые, уһа урадхуулан абаашаха түхеэрэлгэнүүдые ба бусад барилгануудые һэргээн бодхоохо.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: морид 770 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 330 мянган толгой; эбэртэ бодо мал 2360 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 852 мянган толгой; хонид ба ямаад 2900 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 600 мянган толгой; гахайнууд 2600 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 300 мянган толгой.

39. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тооe 11375 болгохо, тэдэ һургуулинуудай һурагшадай тооe 1.500 мянган хүн болгохо, больничпа койконуудые 30.000 болгохо.

40. 1946—1950 онуудта Белорусска ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фондые 2.700 мянган квадратна метрын хэмжээтэйгээр ашаглалгада оруулха гэжэ тогтоохо, тэрээнэй тоодо нютагай соведүүдэй талаар 650 мянган квадратна метр байранууд оролсоно. Эзэмдэгшэдэй һүйдхэн һандаргаһан городуудай, түрүүшын ээлжээндэ Минск город дээрэ гэр байрын ба коммунальна ажахые һэргээн бодхоохо хүдэлмэринүүдые ябуулха.

УЗБЕКСКЭ СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

41. Узбекскэ ССР-тэ ажаүйлэдбэриин продукциин гол шухала зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб 1950 ондо иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

Булад (мянган тонноор)—86;
нүүрһэн (мянган тонноор)—1130;
нефть (мянган тонноор)—1066;
электроэнерги (миллион киловатт часаар)—2135;
суперфосфат (мянган тонноор)—300;
цемент (мянган тонноор)—270;
хлопчатобумажна бүд (мянган метрээр)—160900;
торгон бүдүүд (мянган метрээр)—14000;
гутал (мянган паараар)—6150;
ургамалай тоһо (мянган тонноор)—173;
эльһэн саахар (мянган тонноор)—55;

спирт-сырец (мянган декалитрээр)—1.300;
малай тоһон (тонноор)—1900;
мяхан (мянган тонноор)—20;
загаһа барилга (мянган тонноор)—22,5;

42. Узбекскэ СССР-тэ хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 1946—1950 онуудта 3900 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэл доро байгаа ажахынуудай талаар 1.266 миллион түхэриг оролсоно.

43. 303 киловатт нийтэ хүсэтэй электростанцинуудые, тэрээнэй тоодо 266 мянган киловатт хүсэтэй гидроэлектростанцинуудые барижа үйлэдбэридэ оруулха; хара металлургиин шэнэдхэн бүтээлгын заводой барилгые дүүргэхэ, хэмэл волокногой фабрикые бариха; хоёр суперфосфатна заводые барижа хүсэндэнь оруулха. Ферганада 28 мянган ээрсэгэй хүсэтэй хлопчатобумажна фабрикые ба Ташкентскэ хлопчатобумажна комбинат дээрэ 60 мянган ээрсэгэй хүсые байгуулжа, үйлэдбэридэ оруулха. Хүдөө ажахын машино-бүтээлгын заводуудай хүсэнүүдые үргэдхэхэ, бүд нэхэлгын машинануудые бүтээн гаргадаг болохо; дунда ба бага хэмжээтэ гидротурбинануудые ба химическэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргаха ябадал үргэдхэхэ. Шэнэ азотно-туково заводой, зэдэй комбинадай ба цинковэ заводой барилгые эхилхэ. Агренскэ нүүрһэнэй малтамалнуудай газарта шахтануудай барилгануудые түргэдхэхэ.

Нефтиин талаар ажаүйлэдбэриин запасуудые 665 скважено-точконуудаар дээшэлүүлхэ, вольфрамай, трехокисиин, байгаалиин серын ажаүйлэдбэриин запасуудые дээшэлүүлхэ, мүн баһа Алмалыкска зэдэй рудануудай малтамалнуудые ашаглаха ябадалда бэлэдхэл хэхэ.

44. Республиканска мэдэл доро байгаа ажахын талаар 10,9 мянган киловатт нийтэ хүсэтэй коммунальна электростанцинуудые, 350 мянган тонно хүсэтэй нүүрһэнэй шахтануудые үйлэдбэридэ оруулха.

1950 ондо республиканска мэдэл доро байгаа предприятинуудай ажаүйлэдбэриин продукцие бүтээн гаргаха ябадал 2,8 миллиард түхэригөөр тогтоохо, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперациин продукцинууд 550 миллион түхэригэй болоно. Хатаамал фруктнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха ябадал ехэхэнээр дээшэлүүлхэ.

45. 1950 ондо тарилгын талмайе 3.313 мянган гектараар тогтоохо, тэрээн соо колхозуудай 2.985 мянган гектар болоно, тэрээнэй тоодо: орооһото культуранууд 1.371 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 1.225 мянган гектар; техническэ культуранууд 1.131 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 1087 мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 112 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 73 мянган га, тэжээлэй культуранууд 685 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 600 мянган га оролсоно.

Сад тарилгын, виноградарствын ба торгоной үйлэдбэриин улам саашанхи хүгжэлтые хангаха.

Хлопогой тарилгын талмайе 955 мянган гектар хүртэр дээшэлүүлхэ ба тэрээнэй ургасые ехэхэнээр дээшэлүүлхэ. 560 мянган га хаягдаһан ба хэрэглэгдэдэггүй уһалууриин газарнуудые хүдөө ажахын талаар хэрэглэхэ ябадал хангаха, тэрээнэй тоодо 320 мянган га газарые хлопчатник ба люцернын тарилга доро хэрэглэхэ. Ирригационно барилгын ашаар 173 мянган гектар уһалууриин газарнуудые хүдөө ажахыда ашагладаг болохо. уһаар хангаха ябадал һайжаруулхын талаар ба мүнөө байгаа уһалууриин газарнуудай мелиоративна байдалые һайжаруулхын талаар хэмжээ-ябуулгануудые хэхэ.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: морид 498 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 458 мянган толгой, эбэртэ бодо мал 1.765 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 670 мянган толгой, хонид ба ямаад 9650 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 7500 мянган толгой.

46. 1946—1950 онуудта Узбекскэ ССР-эй городуудай гүрэнэй гэр байрын фондын талаар 900 мянган квадратна метр гэр байрануудые ашаглалгада оруулха, тэрээнэй тоодо нютагай соведүүдэй талаар 60 мянган квадратна метр оролсоно. Ташкентдэ тролейбусые ашаглалгада оруулха, Ташкент ба Термезиин водопроводуудые үргэдхэн бүри ехэ хүсэтэй болгохо.

47. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол шухала даалгабаринуудые баталха; 1950 ондо һургуулинуудай тооe 4.740 болгохо, тэрээндэ һурагшадай тооe 1085 мянган хүн болгохо, больнична койконуудые 29.600 болгохо.

КАЗАХСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

48. Казахска ССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукциие гол зүйлнүүдые бүтээн гаргалгын түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

булад (мянган тонноор)—72;
нүүрһэн (миллион тонноор)—16,4;
нефть (мянган тонноор)—1.200;
электроэнерги (миллион киловатт часаар)—1810;
суперфосфат (мянган тонноор)—280;
хлопчатобумажна бүд (мянган метрээр)—19100;
нооһото бүд (мянган метрээр)—2880;
гутал (мянган паараар)—6800;
оймһонууд (мянган паараар)—14400;
загаһа барилга (мянган тонноор)—97,5;
ургамалай тоһон (мянган тонноор)—21,5;
мяха (мянган тонноор)—100;
малай тоһон (мянган тонноор)—19;
эльһэн сахар (мянган тонноор)—71;

49. Казахска ССР-тэ 1946—1950 онгуудта хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 8800 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэл доро байгаа ажахын талаар 737 миллион түхэриг болоно.

50. Карагандинска нүүрһэнэй бассейндэ 6,5 миллион тонно нүүрһэ малтан абаха хүсэтэй 17 шахтануудые, Актюбинска малтамалай газарта 270 мянган тонно нүүрһэ малтаха хүсэтэй 4 шахтануудые ба Этибастузска малтамалай газарта 0,6 миллион тонно нүүрһэ малтан абаха хүсэтэй нүүрһэнэй эрьө гантые үйлэдбэридэ оруулха. Электростанцинуудай хүсые 398 мянган киловаттаар дээшэлүүлхэ, тэрээнэй тоодо гидроэлектростанцинуудай хүсые 104 мянган киловаттаар дээшэлүүлхэ ябадал хангаха. Республиканска мэдэл доро байгаа ажахын талаар 400 мянган тонно нүүрһэ малтан абаха хүсэтэй нүүрһэнэй шахтануудые үйлэдбэридэ оруулха.

Казахска шэнэлэн бүтээлгын заводой барилгые дүүргэхэ. металлургическа заводой барилгада орохо.

1950 ондо 1940 оной жэшээлэ орходоо зэдэй үйлэдбэрие 2,6 дахин, туулганай үйлэдбэрие 1,3 дахин дээшэлүүлхэ; цинк ба электрическэ хайлуулгын зэдэй үйлэдбэрие шэнээр байгуулха. Джезказганска малтамалай газарта зэдэй рудае малтан абаха ябадал ехэхэнээр дээшэлүүлхэ, Чимкентскэ туулганай заводой түүхэй эдэй базые бэхижүүлхэ.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто).

АДУУ МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ЗАРИМ ДҮНГҮҮДЬЭЭ

«Красный пахарь» гэжэ хүдөө ажалай артель малажалай талаар Түнхэнэй аймаг соо эгээл гээгдэнги ябаһан юм. 1945 оной түрүүшын хахадта үхэһэн ба тураһан малай тоо толгой аяар 181 байгаа һэн. Эдэнэй тоодо 40 толгой эбэртэ боди мал ба 35 адуу морин оролсоһон байгаа.

Энэ ехэ дутуунуудые усадхахын тулада колхозой правлени болон бүхы члэнүүд шанга хэмжээнүүдые хараалһан байха юм. Мал бүхэниие бүрин бүтэн ба тобир тарган байлгаха зорилго хамаг малшадай урда табигдаа һэн. Зунай бэлшээридэ малые һайнаар адуулжа, таргалуулха ябадал малажалай фермэ, гүүртэ бүхэнэй тон шухала хэрэг болоһон байгаа. Үхэршэн Балдан Алтыев гэгшын үүсхэлээр малые түхэреэн сүүдхэ соо адуулха ябадал дэлгэрһэн байна. Адуулгые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар, адуу малынь үбэлэй байрада тобир тарган хүсэтэй болоод ороһон байха юм.

Үбһэ тэжээлээр дутамаг дээрэһээ 1945—46 онуудай адуу малай үбэлжэлгын үедэ горьтойхон бэрхэшээлдэ тохёолдожо болохо байгаа. Тиимэдэ үбһэ тэжээлые зүбөөр гаргашалжа, арбилха гээшэ тон шухала байба. Байгуулагдаһан графигай ёһоор үбһэ тэжээлые гаргашалхын түлөө малшад бултадаа оролдодог байха юм. Үбэлэй үедэ үхэр малые бэлшээхэ ябадалда гол зорилго хандуулагдаһан байна.

Колхозой бүхы һүрэгүүд шадал шэнээгээрээ таруулагдан бүлэглэгдөө һэн. Тиин, хээрын бэлшээридэ ябаха малые сагай уларилай ямаршье байгаа һаань, адуулха гэжэ правлениин зүгһөө малшан бүхэндэ захидаг юм. Адуушадынь һүрэгүүдээ түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээхэ уялга абаад, тэрэнээ үнэн хэрэгүүдээр дүүргэжэ байна.

Үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэһэн, үбһэ һолоомо гамтайгаар гаргашалһанай ашаар, малажалай фермэнүүд тэжээл нилээдгүй арбилжа, хабарай хатуу сагта хэрэглэхэ нөөсэтэй болоо. Тус колхоздо адуу малай үбэлжэлгын ямараар үнгэргэгдэжэ байһаниие шалгажа үзэһэн аймагай газарай таһагай комисси малшадай хүдэлмэриие һайн тэмдэглэжэ тоолобо. Түрүүшын һарануудай дүнгөөр эндэ малай шадал шэнээн һайн байгаа.

Мал адуулагшад И. Л. Сохи, Б. Н. Алтыев, тугалшан А. А. Кобылева, һаалишад Демина, Алексеева ба бусад үбэлэй үедэ оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, адуу малые тобир тарганаар ондо оруулха ябадал хангалсана.

Дээрэхи колхозой адуу малай үбэлжэлгые түрүүшын үеын дүнгүүд дээрэһээ хараад үзэхэдэ, эндэхи фермэ, гүүртэнүүдэй һүрэгүүдээ гарза гайгүйгөөр ба тобир тарганаар ондо оруулха байһаниинь һэжэггүй. Шэнэ түлнүүдые хоролтогүйгөөр ондо оруулхын түлөө тусгаар анхарал табиһанай ашаар, хурьга, эшэгэ болон тугалай байра байдалые һайнаар бэлэдхэһэн юм.

Урдынгаа гээгдэлнүүдые үбэлжэлгын үедэ усадхажа байһан дээрэхи артелиин малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ улам эршэтэйгээр оролсоод, 1946 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө хамаг хабаа элсүүлэнхэй.

В. ЮРЬЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй габьяата артист Н. И. Маторин.

И. Красавцевай фото.

Бүд ехээр нэхэхын түлөө

1946-1950 онуудта СССР-эй Арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ тухай Хуули болон СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр Вознесенскиин элидхэлые республикын предприятинууд, заводууд ба фабриканууд дээгүүр зүбшэн хэлсэнэ.

Улан-Үдын сэмбын фабрикын коллективэй суглаан дээрэ нүхэр Вознесенскиин элидхэлые парторганизациин секретарь нүхэр Вампилов гэгшэ уншажа үгэһэн байгаа. Элидхэл уншажа үгэһэнэй һүүлээр хүдэлмэришэд, эрхим стахановецууд табанжэлэй түсэб һайшааһан тухайгаа үгэнүүдые хэлэһэн байна.

— Арадай ажабайдалай материальна ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай парти ба правительствын хараалһан хэмжээ ябуулганууд хадаа бидэнэрые саашадаа улам ехэ эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхые уялгална. Нүхэр Вознесенский өөрынгөө элидхэл соо хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай хүлһэ салин 1950 ондо 1940 онойхидо орходоо 48 процент нэмэгдэхэ байна гэжэ заана. Энэ хадаа бидэнэрые ажалай бүтээсые ба шанарые һайжаруулха хэрэгтэ уялгална гэжэ фабрикын бүд нэхэдэг цехын эрхим стахановец Михалев мэдүүлбэ.

Тэрэнэй удаа үгэ хэлэһэн бүд нэхэлгын цехын эрхим мастер нүхэр Ишкин гэгшэ иигэжэ мэдүүлһэн байна:

— Манай фабрика болбол энэ үедэ байгуулагдажа ба эмхидхэлэй хүдэлмэриие ябуулжа, бүд нэхэгшэдые бэлэдхэжэ байна. Манай фабрика дээрэ 100 гаран залуушуул бүд нэхэлгын хэрэгтэ һуража байнад. Һаяын үдэрнүүдтэ фабрикын партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд болбол эдэнэрые һайнаар һургажа, бүд нэхэлгын станогуудта хүдэлмэрилүүлхэ болгоходо ехээр туһалха уялгатай. Нүхэр Вознесенскиин элидхэл соо ба арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Хуули соо бүд нэхэлгын ажаүйлэдбэри болбол 159, 4 миллион метр нооһото бүд нэхэхэ ёһотой гэжэ хэлэгдэнэ.

Манай республика болбол мал, илангаяа хонидые ехээр үсхэдэг гээшэ. Иимэ дээрэһээ бидэнэртэ — манай сэмбын фабрикада энэ тоогой нилээд хубинь ерэхэ байһаниинь эли. Тиимэһээ бидэнэр энэ үедэ ажалшан арадта тон ехээр хэрэгтэй эд бараае ехээр ба эрхим шанартайгаар үйлэдбэрилхэ эгээл харюусалгата зорилготой байһыемнай нүхэр Вознесенскиин элидхэл тодорхойгоор харуулна.

* * *

Сэмбын фабрика болбол энэ жэлэй май һараһаа эхилэн бүд нэхэлгын хүдэлмэриие эхилхээр хараалһан ба энэ үедэ машина, станок, түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, үйлэдбэриин барилгануудые түсэбэй ёһоор ябуулжа байна.

Һаяхан нээгдэһэн бүд нэхэгшэдые бэлэдхэхэ ФЗО-гэй һургуулида 100 гарэн һурагшад хабаадуула... Эдэнэр бүд нэхэлгын тала... шэлтэд-мастернуудай хүт... теоретическэ ба үйлэдбэр... дээрэ энэ мэргэжэлые шуд...

Мүнөө сэмбын фабрик... бюро ба комсомольско орг... бол хүдэлмэришэдэй, ал... коллективэй дунда, мүн ФЗО-гэй һурагшадай дунда... ойлгууламжын хүдэлмэри... дэлгэрүүлжэ шадаа. Эрхи... нууд—партиин член нүхэ... Тюрихавов, Ерзунова ба бус... даалгагдаһан участогууд ба... гүүр СССР-эй Госпланай т... нүхэр Вознесенскиин элид... гуулха талаар хоер-хоёр за... үнгэргэһэн байнад.

Мүн тэрэшэлэн сэмбын... дэргэдэхи ФЗО-гэй һургуули... нүхэр Шаракшиновай жэш... хүдэлмэриие тэмдэглэхэ хэр... на. Нүхэр Шаракшинов ФЗО... шатай һуралсалай эмхидхэл... мые эрхим һайнаар табижа,... рагшадынь амжалтатай һайн... байна. Һурагшадай дунда яб... агитационно-ойлгууламжын хү... уранһайханай кружогуудые... ракшинов өөрөө хүтэлбэри... рагшадай һуралсалые һайжа... дэлмэридэнь бодото заабари... гагшадта саг үргэлжэ үгэдэг...

Ж. ЖА...

ПАРОВОЗОО ӨӨҺЭДӨӨ ЗАҺАХАБДИ

гэжэ Улан-Үдын депогой паровознигууд хэлэнэд

Александр Васильевич Ситкин гэгшэ паровозуудай машинистнуудай ба бригадын члэнүүдэй суглаанда СССР-эй Верховно Советэй Сесси дээрэ нүхэр Вознесенскиин хэһэн элидхэлые уншажа, тодорхойгоор ойлгуулан хэлэжэ үгэһэн байна. Тус элидхэлые уншажа үгэһэнэй һүүлээр хэдэн машинистнууд ба кочегарнууд өөһэдынгөө ойлгоогүй асуудалнуудые тодорхойлон һураһан байха юм.

Энээнэй һүүлээр эрхим машинистнууд нүхэд Шергин, Степанов ба бусад үгэ хэлэжэ, ажалшан арадай ажабайдалые, арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ сталинска табанжэлэй түсэбые һайшааһан тухайгаа мэдүүлбэд.

Энээнэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ бүхы машинистнуудай дунда шалгаран гараһан эрхим стахановец машинист Всеволод Сергеевич Степанов гэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Сэрэг дайнай хатуу жэлнүүдтэ бүхы түмэрзамай коллективүүд, бидэнэр машинистнууд жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, нүхэр Сталинай приказуудта нэгэтэ бэшэ дурсагдаһамнай мэдээжэ. Энхэ амгалан байдалай эхилһэн сагһаа хойшо эгээл нэгэ жэл болоожо байна. Энэ жэл соо манай Эхэ орон болбол парти ба правительствын, нүхэр Сталинай сэсэ-мэргэн хүтэлбэреэр арадай ажахые һэргээн бодхоохо, хүгжөөхэ ба ажалшан арадай байдалые һайжаруулхын талаар гайхамшагта ехэ хүдэлмэринүүдые хэһэмнай бүгэдэндэ элитэ.

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб тухай нүхэр Вознесенскиин элидхэлдэ харюу болгон удаадахи уялгануудые абахые дурадханаб:

1. Хүндэ ашаа шэрэдэг паровозуудай сүүдхэ соохи гүйлгые 10 процентээр дээшэлүүлхэ ба паровозуудай түлишые 5 процентээр арбилха.

2. Улан-Үдэ станци дээрэ паровозуудай зогсолго 1 час 30 минута байгаа һаань, тэрээниие 1 час 10 минута болгохо.

3. Паровоз бүхэнэй бригаданууд болбол паровозуудай заһабариин 70 процентые бригадынгаа хүсөөр ...хэ.

4. Мүнөө үедэ паровозо... союзна заводууд дээгүүр ү... дэжэ байгаа „Е. А." ба „Е... марктай шэнэ паровозуудай б... нуудые, түхеэрэлгые шуда... ческэ һуралсал эмхидхэжэ, ... ровозуудай ба заһабарилагша... коллективүүдые хэбаадуулха...

Солото машинист Всеволод... Степановай дурадхалые Улан-У... погой бүхы коллективүүд сугла... рээ һайшаан абаһан байна.

Мүнөө депогой партийна... секретарь нүхэр Паршин ба... нигүүдэй цехын партийна бю... ретарь нүхэр Ситкин гэгшэд... бэрээр бүхы агитаторнууд ... участогууд дээгүүр гаража ну... несенскиин элидхэлые уншана,... замай клубта ба цехүүдтэ ну... несенскиин элидхэлдэ зори... тусхай досканууд эмхидхэгдэһ... элидхэл ба Хуулинууд тушаа... нууд бэшэгдэнхэй.

Зол жаргалта хүүгэд

БМАССР-эй НКВД-эйн санчастиин хүүгэдэй яслида 3-һаа 6 хүртэр наһатай жаран шахуу хүүгэд байдаг. Эдэ хүүгэдэй байдаг таһагууд тон арюун сэбэрхэн. Эндэ элдэб һонин һайхан наадануудые эмхидхэгдэжэ байдаг. Хүүгэд хамтаараа кинодо, болон хүүгэдэй театрта ошодог байна.

Энэ яслиин хүмүүжүүлэгшэд К. П. Сокольникова, Н. И. Черниговская гэгшэдтэ хүүгэдүүд иланхаяа дуратай байдаг. Энэ яслида 25 хүүгэдһээ бүридэһэн дуунай хор бии. Энэ хор нэгэ удаа радиогоор өөрынгөө шудалһан дуунуудые дуулаа. Тэдэнэй дууладаг „Сталинай тухай дуун", ород арадай „Калинка" гэжэ дуун ба „Пастушка" гэжэ дуунууд болоно. Мүн „Талада хүһэн байбал ха" ба „Нэгэтэ манай хашаа соо" гэжэ хүхюу шуточна бишихан дуунуудые дууладаг.

Воронов В. гэжэ 7 наһатай хүбүүн „Эхэ орондоо", „Ленинградай эхэ тухай", „Ремесленник" гэһэн шүлэгүүдые хэлэнэ. Эсэгын ба ахын заһажа ядаһан электро-провод харахан шинельэй хүбүүнэй хайшан гэжэ заһаһан тухай ба һаруул галай гэр соо гэнтэ яларһан тухай тэрэ бишихан хүбүүн шадабаритайгаар хэлэнэ. Мүн 6 наһатай Кудрявцева Ж „Салют" гэжэ шүлэг хэлэбэ.

Улаан Армиин залуу боецэй гартаа автомадтай өөрынгөө түрэл городые сүлөөлэн ерэһэн ба шатаагдажа байһан гэрнүүдэй дундуур сэдьхэлээ хүдэлэн ябаһан тухайдань 6 наһатай С. Величева уншаба.

— Амиды гүт, һайхан эхэмни,
— Амиды би, амиды би хүбүүмни, түрэһэн эхээ олобол ха,
Түрэл гэртээ оробол ха.—гэжэ С. Величева дүүргэнэ.

Мүн хүүгэдүүд сүлөөтэй сагтаа үнгын саарһануудые хайшалжа, ондоо саарһан дээрэ нялжа, уран гоё зураг дүрсэнүүдые хэдэг байна. Тэндэхи хүүгэд бүхэн зурагай тусхай альбомтой юм.

Эдэ хүүгэдүүд татарска танцануудые ба „Лезгинка" гэжэ арадай танца наададаг. Павлова Тома гэжэ басаган танцовалхадаа иланхаяа шадабаритай. Мүн хүгжэмэ дуралдаг хүүгэд олон. Тэдэнэрые хүгжэмэй талаар хүтэлбэрилдэг Н. А. Старкова айхабтар эдибхи мэргэжэлтэй ажал хэдэг байна.

Эдэ хүүгэдэй дундаһаа нилээд олон артистнууд, танцорнууд, поэдүүд, уран зураашад гараха гэжэ һанагдана. Манай оронойзол жаргалта хүүгэд иигэжэ өөһэдынгөө бага наһанай үдэрнүүдые үнгэр энэд.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

Мүрысэһэн хоёр фермэ

Республикын малажалай түрүүшүүлэй суглаанай хандалгые һайшааһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Яруунa) һүнэй - товарна ба хониной - товарна фермынхид малаа олон болгожо үсхэбэрилхын, ашаг шэмыень элбэгжүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсоо һэн. Тиихэдээ һүнэй-товарна фермынхид иимэнүүд уялгануудые абажа, ОТФ-е мүрысөөндэ урия:

100 толгой үнеэн бүриһөө 90-һээ доошо бэшэ тугал абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээхэ; нютагай үүлтэрэй һаамхай үнеэн бүхэнһөө 550 литрһээ доошо бэшэ, метис үнеэнһээ—650 литрһээ доошо бэшэ һү һааха; орооной кампаниие һайнаар ябуулха; саб палангаа һайжаруулхын түлөө фермынгээ шэбхэ гаргаха; хамуу, бужуу болон бусад халдабарита үбшэниие усадхаха; өөһэдынгөө хүсөөр хойто жэлэй үбэлжэлгын байрые заһабарижа октябриин 1-дэ дүүргэхэ, ариг сэбэрые сахиха мэтэ.

Хониной-товарна фермынхид энэ уриалые халуунаар угтан абаад, өөһэдөө иимэ уялга абаһан байна гэбэл: 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абаха, нютагай үүлтэрэй хониһоо 1,5 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалха, 1 ямаан бүриһөө 160 граммһаа бага бэшэ хөөбэр һамнаха, брынзэ хэхын түлөө 500 толгойһоо үсөөн бэшэ хони һааха уялгануудые абаад, энээнээ үнэн ажалаар бэетүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, Бальжит Цыбиковагай даажа байһан гүүртэ 186 хурьга хүлеэжэ абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байха юм. Һаяар үшөө 200 хурьга абахаар хүлеэнэ. Ямаадай гүүртэ (даагшань Будаева) 120 эшэгэ абаад байна.

Фермэнүүдэй абһан эдэ уялгануудай дүүргэлтын дүн квартал бүхэндэ шалгагдадаг ба ханын газетэ болоод дайшалхы хуудаһануудта тунхаглагдадаг байха юм. Мүнөө шэнэ түл хүлеэн абалга ба малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үедэ һүрэгүүдээ нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулжа хүхэ ногоон дээрэ гаргаха шухала зорилго табиһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад социалистическэ мүрысөөе үргэн далайсатайгаар ябуулан, уялгануудаа бодотоор дүүргэхын түлөө шуун тэмсэнэд.

Ц. Д. ДУГАРОВ.

Түлнүүдые гарзагүйгөөр тэнжээнэ

Шэнэ түл абалгада эрхим бэлэдхэл хэһэн Иволгын аймагай түрүү колхозууд хурьга, тугал болон эшэгэдые хоролтогүйгөөр ба элүүр энхээр тэнжээжэ байна. Аймагай колхозуудай байгша оной январь соо хүлеэн абаһан хэдэн олон түлнүүд нэгэшье хоролтодо ороогүй.

Каленовско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз түл абалгые үлэмжэ һайнаар угтаба. Эндэ абтаһан хэдэн олон хурьгад, поршоонхонууд болон тугалнууд гарзагүйгөөр өөдөө боложо байнхай. Тэрэшэлэн «XVII партсъезд», «Майн 1», «Авангард», Гильбирын сомоной Ленинэй, Кировэй, Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд шэнэ түлнүүдые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаад, элүүр энхээр ба тобир тарганаар ондо оруулжа байха юм.

Мүн дээрэхи колхозууд адуу малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Эдэ колхозуудай бодо малнууд баранлаа элүүр энхээр ба тобир тарганаар үбэлжэжэ байха юм. Бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, үбһэ тэжээл арбилхын түлөө эндэхи малшад баранлаа тэмсэнэд. Тэрэнэй ашаар, энэ жэлэй эхеэр «Авангард», «Майн 1» колхозууд хэдэ-хэдэн центнер үбһэ арбилаа.

Аймагай колхозууд энэ жэлэй үбэлэй үедэ һаамхай үнеэдые урдынхиһаа һайнаар харууһалжа ба эдеэлүүлжэ байна. Энэ хадаа һү һаалгые нилээдгүй дээшэлүүлхэ арга олгоо. «XVII партсъезд», «III пятилетка», «Майн 1», «Авангард», «Осоавиахим», Каленовско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ уялгатаар һү тушааха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байха юм.

Иигээд аймагай бүхы колхозууд түлнүүдые олоор абажа эхилхэнь. Түрүү колхозууд тэрэ харюусалгатай үедэ һайн бэлэдхэл хэжэ байна. Олонхи колхозууд хурьга, тугалай байрануудые һайнаар заһабарилжа урин дулаан, һаруул сэбэр болгоһон, түлишэ болон бусад хэрэгсэлнүүдые хүсэд бэлэдхэһэн байха юм.

Үбэлжэлгэ түл абалгые гарзагүйгөөр үнгэргэхын түлөө колхоз, малажалай фермэ, гүүртэ, бригада, малшадай дундахи социалистическэ мүрысөөн улам эршэтэйгээр дэлгэрбэ. Тэрэнэй түрүүшын дүнгүүд дээрэһээ харахада, түрүү малшадай амжалтанууд бүри арбитхагдажа байба.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Хээрын хагда зүбөөр хэрэглэнэ

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын Хаяа гэжэ гүүртые дүршэлтэй малшан Цыренханда Санжанова гэгшэ хүтэлбэрилнэ. Энэ хадаа 1939 онһоо хойшо малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ, нилээдгүй шадабаритай болонхой юм.

Үбэлжэлгын үедэхи зарим дүнгүүд дээрэһээ харахада нүхэр Санжановагай хүтэлбэрилдэг гүүртын үхэр мал шадал шэнээтээр бэшэ гүүртэнүүдэйхиһээ һайн байна. Үбһэ тэжээл дутамагаар абаһан дээрэһээ гүүртын малшад хээрын хагдые зүбөөр хэрэглэхын түлөө онсо анхаралаа табиһан байгаа Тиигэжэ бүхы малаа түхэреэн үбэл соо адуулжа бэлшээһэн байха юм. Шадалаар бага малдаа набшаһата тэжээл эдюулдэг байна.

Гүүртын хүдэлмэрилэгшэд малаа харууһалхадаа зоотехническэ заабариие зүбөөр сахидаг байха юм. Хашаа бүлигааһан болон малай бусад байранууд саг үргэлжэ урин дулаан, арюун сэбэр, дотороо зөөлэхэн дэбисхэртэй байдаг. Малшан бүхэн зоотехническэ заабариин ёһоор үхэрнүүдээ саг соонь уһалдаг, эдеэлүүлдэг байна.

Түл абалгада гүүртын малшад һайн бэлэдхэлтэй. Мүнөө хүлеэжэ абаһан хэдэн тугалнуудынь элүүр энхээр тэнжээжэ байна. Тугалай байрые малшад саг үргэлжэ дулаан ба шиигүй һаруул байлгадаг юм.

Эндэхи малшад республикын түрүү малшан гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ барандаа оролсоод үбэлжэлгэ, түл абалгые нэгэшье хоролтогүйгөөр үнгэргэхэбди гэһэн уялгаяа үнэн хэрэгүүдээр дүүргэжэ байна.

Г. САБЖАЕВ.

Ой модон соо аад лэ, түлишэгүй...

Хэжэнгын аймагай ой модоной ажахын хүтэлбэрилэгшэд жэлһээ жэлдэ аймагайгаа центр дээрэ байгаа эмхизургаануудые, организацинуудые түлеэ түлишөөр хангажа шададаггүйһөө гадна, өөһэдөөшье түлишэгүй һуудаг юм.

Аймлесхозой шатаар үбэлэй сагта түлеэ ба модо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэлэшэгүй муугаар эмхидхэгдэһэн. Модо отологшод ба шэрэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээгүй байха юм. Гэрээнһээ гадна, бригадануудай дунда ажалай эмхидхэл, бүрихэл муугаар табигдаһан дээрэһээ хүдэлмэришэдэй ажалда гараһан үгышье мэдэдэггүй байна.

Эрхим стахановецууд нүхэд Одон Ринчинов, Шобо Намжилов, Эрдынеев ба бусад энэ жэлэй турша соо үнэхөөр һайнаар хүдэлмэрилжэ, үдэр бүриингөө даалгабариие 100—120 процент гүйсэдхэһэн байбашье, тэдэнэрэй хэһэн ажал тэмдэглэдэггүй ба урмашуулагдадаггүй байха юм. Мүн тиихэтэй хамта модо шэрэлгэ дээрэ зарим хүдэлмэришэд даалгабаряа 40—50 процент гүйсэдхөөд, өөрынгөө һанаһан сагта зайгаад лэ байдаг байна.

Аймлесхозой директор нүхэр Зорикто Зурбанов энэ бүхы дутуу дундануудаа усадхаха ба коллективэйнгээ дунда агитационно—ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхынгаа орондо, залхуу шашагуудые үмөөрэн, эрхим хүдэлмэришэдые зандаржа ябаха юм. Ажалай даалгабариие дүүргэдэггүй хүнүүд воскресенидэ амардаг, тиихэтэй хамта, саг үргэлжэ һайнаар хүдэлмэрилдэг хүнүүдые нүхэр Зурбанов зандаржа, захиржа амаралтагүйгөөр хүдэлмэ... Бүхы хүдэлмэришэдэй байдал... гүй муу, тэдэнэрэй бүлэнэртэ... үгэхэ, ажабайдалыень һайжа... түлөө оролдоногүй, харин ... өөрөө ядамаргүй ажаһуухабди... хэр Зурбанов һанажа ябадаг... байна.

Һүүлэй үедэ түлеэ шэрэлгэ... гаар ябуулагдажа өөһэдөө тү... шэгүй болоходоо лесхозой эрх... хановецуудай өөһэдтөө шэрэһэн... еынь газааһаань лесхоздоо абаа... нарядаар хубаарилан тараа... юм.

Хэжэнгын аймагай лесхозой... мэриие ойрын сагта һайжаруулж... жээ аймагай гүйсэдхэхэ комитет... һөө абтаха ёһотой.

КИЖИНГИНС...

ХИЛЫН САANA

Триестдэ олониитын демонстраци болоно

ТРИЕСТ, мартын 26. (ТАСС). Мартын 24-эй үдэр Триестдэ шэнэ демонстрацинуудаар тэмдэглэгдэбэ. Немецкэ эзэмдэгшэдтэ эсэргүү партизанск байлдаанда алуулһан 12 итальянска ба словенскэ патриодуудай бэеые юлийскэ партизануудай ассоциациин үүсхэлээр үглөөгүүр ёһололдо абаашалга болобо. Городой талмайнуудай нэгэндэ болоһон процесси ба митингдэ 30 мянга гаран хүн хабаадалсаба. Демонстрантнууд бүхы горед соогуур тугуудтайгаар ба иимэ лозунгнуудтайгаар ябаба: „Тито мандаха болтогой! Югослави мандаха болтогой! Югославиин долоодохи федеральна республика—Триест мандаха болтогой!"

Межсоюзна комиссиин члэнүүдэй Триестдэ бусажа ерэһэнтэй дашарамдуулан Юлийскэ Крайные Югославитай нэгэдүүлхые эриһэн шэнэ демонстрацинууд үдэшэлэн болобо. Комиссиин члэнүүдэй бууһан отельнүүдэй сонхын урдуур демонстрантнуудай иимэ хашхаралдаанууд ходо дуулдаба: „Титодо дуратайбди! Югослави мандаха болтогой!"

Маршал Тито Белградта бусажа ерэбэ

БЕЛГРАД, мартын 25 (ТАСС). Мүнөөдэр Маршал Тито Польшодо ба Чехословакида ошоһоноймоо һүүлдэ Белградта бусажа ерэбэ.

Сеулдэхи советско-американска хамтарһан комисси хүдэлмэрилжэ эхилбэ

ХЕЙДЗИО, мартын 23. Гурбан гадаадын — хэрэгүүдэй министрнүүдэй Московско зүблөөн дээрэ абтаһан Корея тухай шиидхэбэритэй таарадуулан, сагзуурын корейскэ демократическа правительствые байгуулхада туһалха советско-американска хамтарһан комисси өөрынгөө хүдэлмэриие Сеулдэ мартын 20-до эхилбэ гэжэ эндэ мэдээсэл абтаба. Нэгэдэхи заседани дээрэ генерал-полковник Штыков ба генерал Ходж гэгшэд үгэ хэлэбэ. Генерал Ходж өөрынгөө үгэ соо энэ комисси «Московско хэлсээнэй зүйлнүүдые бэелүүлхээр суглараба» гэжэ тэмдэглээд, энэ комиссиин хүдэлмэриин үрэнь дэлхэйн хоёр Агууехэ нацануудай — СССР ба США-гай хүсэлөөр хамтаран ажаллажа шадахынь гэршэлхэ гэжэ онсолоод, энэ комиссида түлөөлэгдэһэн советскэ ба американска командованиин түлөөлэгшэдэй хамтын хүсэн хадаа мүнөө байгаа бүхы корейскэ проблемэнүүдые эб найрамдалтайгаар ба үнэн сэхээр зүбшэн шиидхэжэ шадаха» гэһэн этигэл найдабаритай байһанаа хэлэбэ.

Генерал-полковник Штыков өөрынгөө харюу үгэ соо советскэ ба американска командованиин түлөөлэгшэдэй хамтарһан комисси хадаа гурбан министрнүүдэй Московско зүблөөнэй Корея тухай түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхээр уряалагдаһан байна гэжэ заагаад, иигэжэ хэлэбэ:

«Энэ шиидхэбэри хадаа корейскэ гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые һэргээн бодхооходоо үргэнөөр туһалха ба орондо демократическа үндэһэ һуури дээрэ хүгжэхэ услови байгуулха гэһэн агуу ехэ союзна гүрэнүүдэй хүсэл ба һайн һанал гаргалга мүн.

Корея мүнөө национальна хүгжэлтын ба гүрэнэйгөө бэеэ даанхай байдалые байгуулха шэнэ замда ороо.

Корейскэ арад хадаа өөрынгөө шуһаар ба тоолошо барагдашагүй ядаралнуудаараа бэеэ даанхай ба сүлөөтэ ажабайдалтай болохо эрхэ олоо.

Советскэ арад хадаа корейскэ арадай энэ эрхые халуунаар дэмжэнэ. Советскэ Союз хадаа ямаршье илгадгүй бүхы нацануудай эрхые, тэдэнэй бэеэ даанхай тусгаар бололгые ба сүлөөтэй байдалые ходоло хамгаалдаг ба хамгаалхашье байна".

Саашань генерал-полковник Штыков иигэжэ мэдүүлбэ: „Демократическа бэеэ даанхай корейскэ гүрэниие байгуулха агуу ехэ зорилгонууд хадаа Корейн бүхы арадай байдалда ехэхэн политическэ эдибхи гаргаба. Тиигэбэшье корейскэ арадай бүхы доторой байдалые демократизацилха замда нилээд ехэхэн бэрхэшээлнүүд бии юм. Энэ хадаа корейдэ демократическа байдал байгуулан бэхижүүлхэ хэрэгые һаатуулха гэһэн реакционно ба демократида харша бүлэгүүд ба зарим элементнүүдэй шууд эсэргүүсэлээр тайлбарилагдана.

Американо-советскэ хамтарһан комисси болбол ороноо демократизаци... хүгжөөхэ гэһэн урдахи зорилгоо... лүүлжэ шадаха сагзуурын корей... мократическа правительствые ... хадань корейскэ арадта туһалха ... зорилготой юм.

Корея болбол үнэнтэ дээрэ ... тическа бэеэ даанхай ба Советскэ... тай хани барисаатай байжа, ... сагта Советскэ Союзда добтолхын ... ба плацдарм болохогүйень Со... Союз тон лэ хүсэнэ".

Кавам-Эс-Салтане гэгшэ Сейд Зия-Эд-Диные арестовал...

ТЕГЕРАН, мартын 23. (ТАСС). ... Зия-Эд-Диные арестовалха ял... хүргэһэн байдалай тухай гадаадын ... респондентын асуудалда Тегеран... лоһон пресс-конференци дээрэ Кавам-Эс-... Салтане мэдүүлхэдээ, тэрээниие а... товалха тухай шиидхэбэри болбо... шье хажуу талын баалалтагүйгөөр... Сейд Зия-Эд-Дин гэгшын һүү... ажал-ябуулга Иранай дотоодын ... байдалда тон аюултай болоһон ... абтаһан байна гэбэ.

Харюусалгата редактор... орлогшо Д. ЛУБСА...

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности —7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв.).

Н—00577. Типография Государственного газетногоиздательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 5.500